

5.92 Lahinja

Olga URBANC-BERČIČ, Mateja GERM

5.92.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Povirni del reke je v Krajinskem parku Lahinja in ima že prepoznano naravovarstveno vrednost. Je naravni spomenik. Z reko sta povezani dve mokrišči, Lahinjske in Nerajske luge, ki imata status naravnega rezervata, prav tako kot levi pritok Nerajčica z izviri. Reka meandrira po kraškem območju Bele krajine in se pod Metliko izlije v Kolpo. Njen tok je počasen, kar ustvarja ugodne razmere za vodne makrofite. Ti so prisotni že na samem izviri, kjer se voda razlije v umetno zajezeni kotanji. Na okljukih prevladuje plavajoči dristavec (*Potamogeton natans*), v plitvinah pa vodna kreša (*Nasturtium officinale*) in koščica (*Berula erecta*). Njihova biomasa je velika na odsekih, kjer je obrežna vegetacija zredčena in ne senči vodne površine. Reka s porečjem je zanimiv sistem, kjer ni prepoznavnih sprememb in pritiskov zaradi človekove aktivnosti.

5.92.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3260	A	B	B	B	DRANG	

5.92.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3260	120	gnojenje	B	-	100	da	da	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	B	-	15	da	da	
	167	sečnja brez ponovnega nasajanja	B	-	15	da	da	
	211	ribolov s stalnih stojišč	C	-	10	da	ne	
	403	razpršena urbanizacija	C	-	25	da	da	
	620	sporti in prstočasne aktivnosti na prostem	C	-	10	da	da	
	701	onesnaževanje voda	A	-	100	da	da	
	900	erozija	C	-	15	da	ne	
952	evtrofikacija	B	-	100	da	da		

5.92.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Predel, ki spada v Krajinski park, je zavarovan po odloku o zavarovanju. Za večji, preostali del porečja pa priporočamo ohranjanje strnjene obrežne vegetacije, ekstenzivno kmetijstvo v zaledju in preudarno uporabo zaščitnih sredstev (pesticidov). Preprečiti je potrebno izpuste odpadnih vod v reko, predvsem v predelu Črnomlja.

5.92.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Zaradi kraškega zaledja je primerno predvsem ekstenzivno kmetijstvo z minimalno uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev. Primeren je razvoj ekoturizma, ki se prilagaja naravnim značilnostim območja. Primerne dejavnosti že potekajo v Krajinskem parku Lahinja.

5.92.6 Ocena zanesljivosti virov

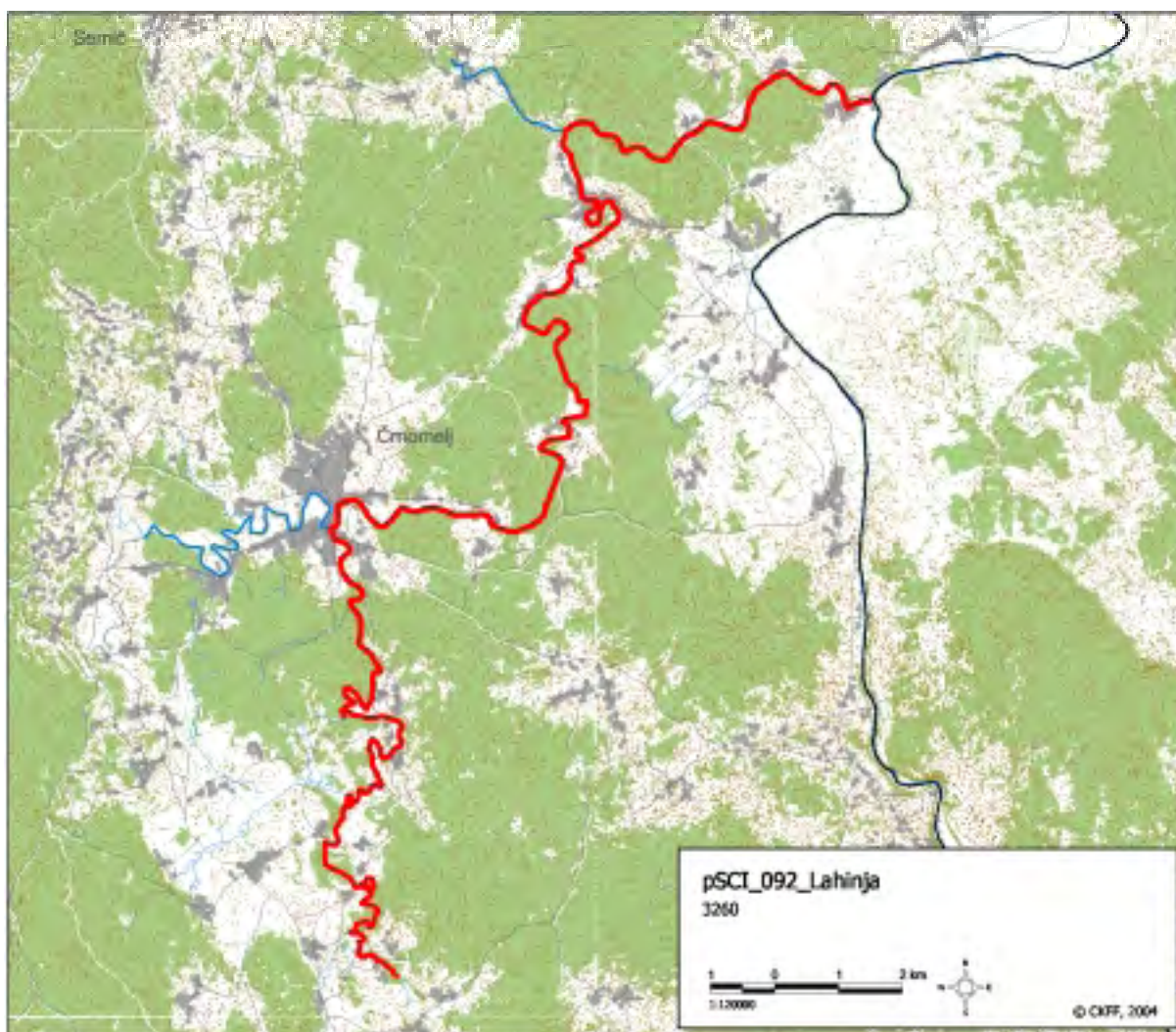
Delne raziskave območja vključno z reko Lahinjo so potekale v letu 2002.

5.92.7 Dodatni viri

Urbanc-Berčič, O., 2000. Širša okoljska ocena ekosistema reke Kolpe z vidika ekoloških vrednosti povodja (Načrt ureditve povodja reke Kolpe). Vodnogospodarski inštitut, Družba za gospodarjenje z vodami, Ljubljana. 17 str.

5.92.8 Geografski oris območja

Območje predstavlja reka Lahinja z bregovoma in vegetacijskim pasom do širine 10 m.

Slika 5.92: Obrisi območja pSCI.

5.93 Ledavsko jezero

Nejc JOGAN, Olga URBANC-BERČIČ, Mateja GERM

5.93.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ledavsko jezero z nasledjem je kljub umetnem nastanku, ki mu je botrovala zajezitev reke Ledave, eno od botanično najzanimivejših mokrišč pri nas. Izlivno območje reke Ledave predstavlja poplavni log, ki ga večinoma poraščajo obrežna vrbovja s prevladujočo belo vrbo (*Salix alba*). V podrasti so večji sestoji visokih šašev in manj številne druge močvirske vrste. Najti je mogoče tudi invazivne vrste (zlata rozga *Solidago* sp.). Na plitvih muljasto-peščenih bregovih jezerske kotanje prihaja zaradi nihanja vodne gladine v sušnih obdobjih do razkritja obsežnih površin s sicer v Sloveniji le fragmentarno razvito vegetacijo območij »okopnevanja«, ki je bogata z ekološko zelo ozko vezanimi vrstami predvsem enoletnic (michelijeva ostrica *Cyperus michelianus*, dolgolistna ostrica *C. longus*, klobčasta ostrica *C. glomeratus*, breskova dresen *Polygonum persicaria*). V višjeležečih legah litorala se fragmentirano pojavljajo večji monosestoji rogoza (*Typha latifolia*) in v manjši meri tudi trst (*Phragmites australis*).

5.93.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3130	A	A	B	A	DRED!	

5.93.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3130	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	100	ne	da	
	110	uporaba pesticidov	A	-	100	ne	da	
	120	gnojenje	A	-	100	ne	da	
	211	ribolov s stalnih stojišč	B	-	40	da	ne	
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	20	ne	da	
	701	onesnaževanje voda	B	-	100	(da)	da	
	703	onesnaževanje prsti	A	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
	720	pohojenost, pretirana raba	B	-	10	da	ne	
	800	zasipavanje, izsuševanje	A	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	A	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
	810	izsuševanje	A	-	20	ne	da	
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	A	-	ON	da	da	ON - ocena ni mogoča
	820	odstranjevanje sedimentov (blata, peska...)	B	-	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča, lahko pozitivno!
	840	poplavljanje	B	+	100	da	ne	
	853	spreminjanje vodostaja	A	+	100	da	ne	
	870	nasipi, umetne plaže,... splošno	B	-	20	da	ne	
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	B	-	100	da	ne	
	920	osuševanje	A	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
941	poplave	B	+	100	da	ne		
950	razvoj (sukcesija) biocenoz	A	-	40	da	ne		

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3130	951	okopnevanje z nalaganjem organskega materiala	B	+	20	da	ne	
	952	eutrofikacija	A	-	100	da	ne	
	954	invazija rastlinske ali živalske vrste	B	-	40	da	da	

5.93.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Da bi ohranili stanje, kakršno na Ledavskem jezeru vlada zdaj, je potrebno natančno ugotoviti abiotске parametre, ki to situacijo povzročajo, ter jih nato v bodoče ohranjati v približno enakem obsegu. Ključni pogoj za razvoj združb iz razreda *Nanojuncetea* je razpoložljivost občasno poplavljenih peščenih do muljastih položnih bregov, na katerih se ob ustreznem počasnem nihanju vodne gladine lahko zelo hitro razvijejo združbe s prevladujočimi enoletnicami, katerih semena so v podlagi stalno prisotna. Naravno zasipavanje s sedimenti, ki jih prinaša Ledava, po eni strani omogoča nastajanje vedno novih golih peščenih in muljastih površin, po drugi strani pa je prekomerno zasipavanje in s tem povezano okopnevanje ter manjšanje kapacitete jezera lahko dolgoročno tudi problematično, saj postopno pomeni spremembo ekoloških razmer do te mere, da ekološko zelo ozko vezane združbe tod ne morejo več uspevati in jih postopno nadomestijo druge, agresivnejše in naravovarstveno manj pomembne združbe. Za ohranjanje razmer bi bilo tako pomembno tudi občasno čiščenje sedimentov, vendar pa je te postopke potrebno natančno načrtovati in nadzirati tako med izvedbo kot po njej. Tudi občasna popolna izsušitev jezera v poznem poletju ali jeseni, ki bi trajala vsaj mesec dni, vsekakor pa tako dolgo, da bi na okopnelih površinah prišlo do popolnega razvoja združb enoletnic razreda *Nanojuncetea*, bi lahko za združbe enoletnic pomenila pomembno obnovo semenske banke.

Ker splošna ljudska percepcija »lepe narave« praviloma ne vsebuje spoštovanja do blatnih bregov jezer kot je Ledavsko, je v okolici jezera še posebej pomembno podučevanje lokalne javnosti in obiskovalcev. Na vseh dostopih do jezera je potrebno postaviti razlagalne table, morebiti urediti učno pot, lesene pomole za usmerjen dostop do jezera itd.

5.93.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Na širšem vodozbornem območju jezera je potrebno omejiti uporabo pesticidov in gnojil ter posege v vodni režim potokov in omrežij kanalov natančno regulirati. Na samem območju jezera je potrebno omejiti mesta za ribolov in kovanje na spodnji del jezera, kjer so obale strmeješe. Pomembni so urejeni dostopi do vode, leseni pomoli, ki bi varovali obrežje pred poškodbami.

Potrebno je ugotoviti, kakšen vpliv ima vlaganje rib v jezero in nad njim ležečo Ledavo ter po potrebi zmanjšati tudi to. Še posebej je potrebno preprečiti vnašanje tujerodnih in rastlinojedih vrst rib.

5.93.6 Ocena zanesljivosti virov

Zaradi dinamike, značilne za pas okopnevanja na bregu Ledavskega jezera je zelo težko napovedovati spremembe, tako da kljub zadovoljivemu stanju habitatnega tipa ob zadnjem terenskem ogledu, težko z gotovostjo trdimo, da se stanje ni spremenilo.

Na podlagi kartiranja habitatnih tipov v merilu 1:5000 (Kaligarič et al. 2004) so za posamezne habitatne tipe zarisana zgoštevna območja (Slika 5.93b).

Zadnji ogled je bil izveden v oktobru 2004 v okviru izvajanja monitoringa makrofitov (za ARSO).

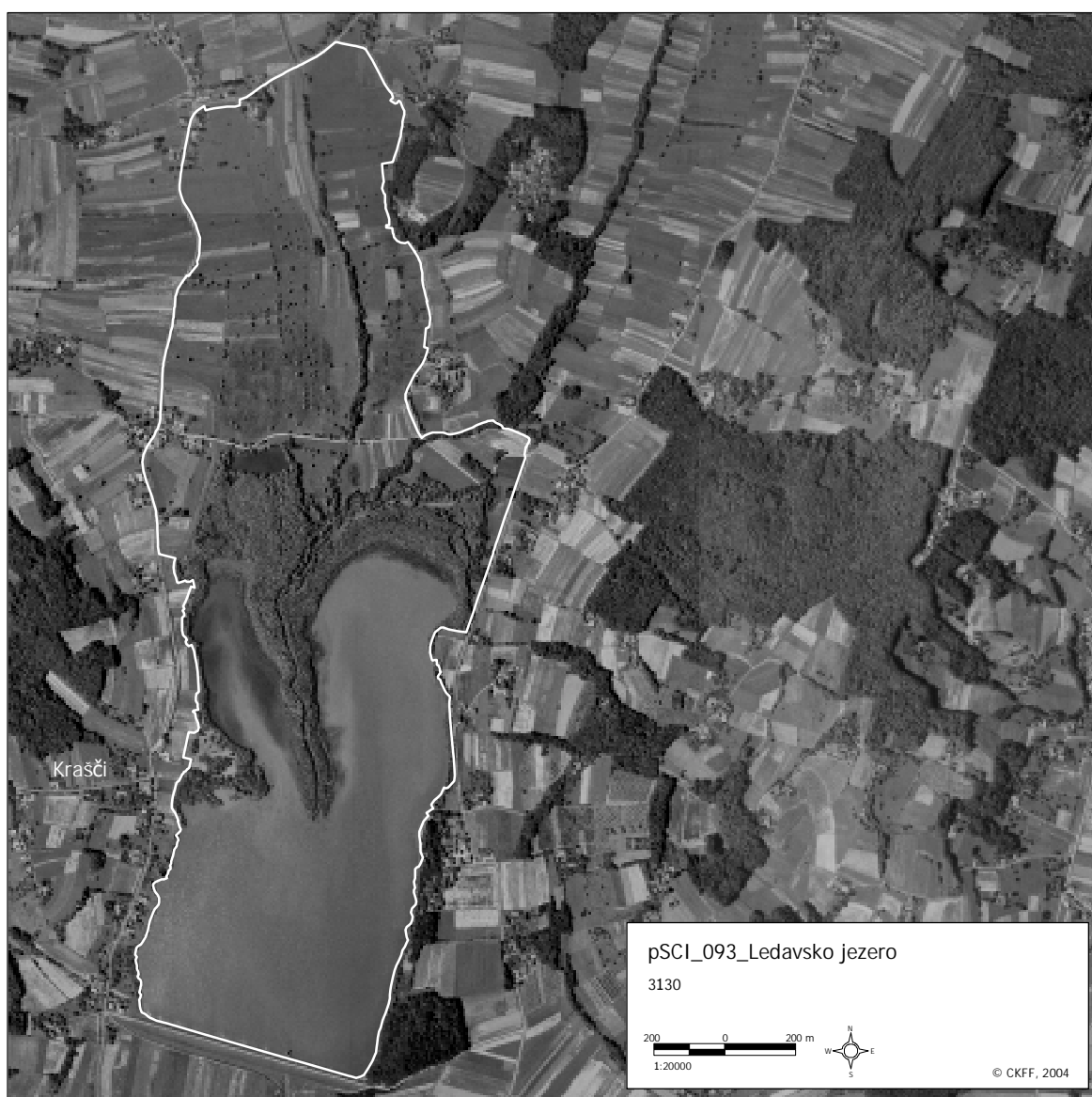
5.93.7 Dodatni viri

Kaligarič, M., S. Škornik, B. Štumberger, M. Hoenigsfeld Adamič, V. Petrinec, 2004. Bio-inventarizacija krajinskega parka Goričko (končno poročilo) [Bio-inventory of nature park Goričko (final report)]. AHT Group AG - Management & Engineering, Essen & Austrian Tourism Consultant, Vienna.

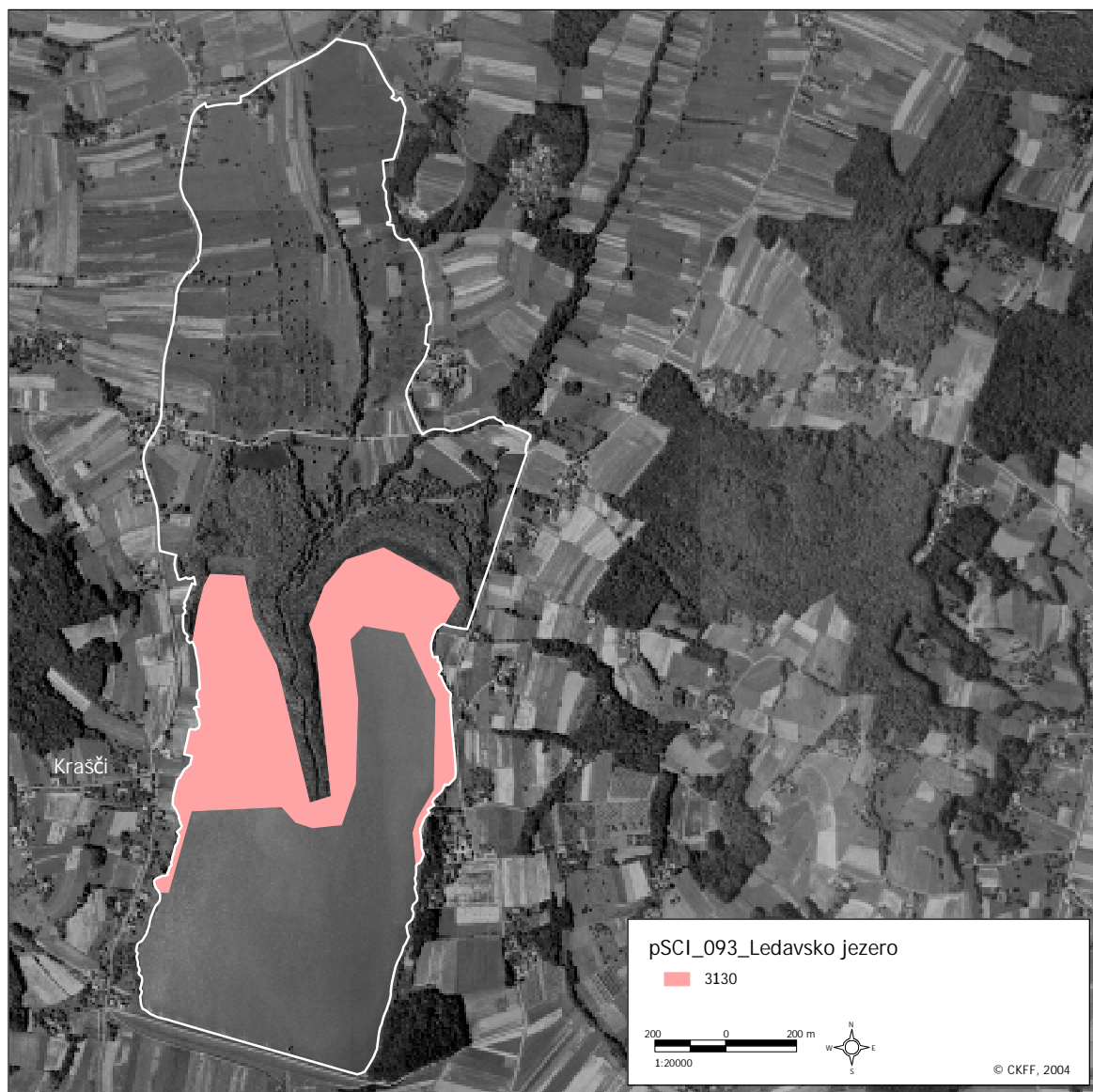
Nacionalni inštitut za biologijo, 2005. Monitoring kakovosti jezer (biološki parametri). Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana.

5.93.8 Geografski oris območja

Območje obsega Ledavsko jezero z zaledjem na severu od ceste med Vesjo in Gresom v Pertoči, na jugu do čelnega jezusa jezera, na vzhodu in zahodu pa približno do cest, ki po obeh straneh potekata vzdolž jezera.

Slika 5.93a: Obrisi območja pSCI.

Slika 5.93b: Zgostitvena območja kvalifikacijskih habitatnih tipov na pSCI območju.

5.94 Ledine

Andrej MARTINČIČ

5.94.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Barje Ledine leži na planoti Jelovica v veliki dolini, na nadmorski višini 1130 m. Do začetka atlantika je bilo na tem mestu globlje jezero, ki je odteklo. Danes je ohranjeno le do 1 m globoko jezerce, po obsegu mnogo manjše kot tedaj. Zamočvirjena površina se je pričela v atlantiku spreminjati v minerotrofno barje, ki pa v nasprotju z drugimi ni nikoli preraslo v visoko barje. Po nastanku predstavljajo Ledine limnogeno barje. Na severnem obrobju, ki se polagoma dviguje in je vedno bilo nad vodostajem jezera, prehaja v prehodno barje in smrekovo ombrotrofno barje.

Flora barja Ledine je razmeroma bogata. Vključuje sicer pretežno minerotrofne vrste, vendar se v dvignjenem delu doline pojavljajo tudi nekatere ombrotrofne. Zaradi polagoma dvigajočega se terena, je opazna zonalna razporeditev združb. Najpomembnejši med njimi sta *Caricetum lasiocarpae* in *Drepanoclado revolvantis-Trichophoretum cespitosi*. Pojavljanje ombrotrofnih vrst zlasti v slednji omogoča, da večji del barja Ledine označimo kot prehodno barje.

5.94.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
7140	A	A	A	A	DRED	

5.94.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
7140	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	ON	da	da	ON - ocena ni mogoča
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	C	-	10	da	ne	

5.94.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Barje Ledine je dobro ohranjeno. Neznamen vpliv predstavlja le paša, ki pa je samo občasna. Zaradi florističnih in vegetacijskih posebnosti ter tipa habitata je treba barje zaščititi - preprečiti vsak vpliv, prepovedati tudi pašo.

5.94.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Prepovedati je treba kakršnokoli rabo.

5.94.6 Ocena zanesljivosti virov

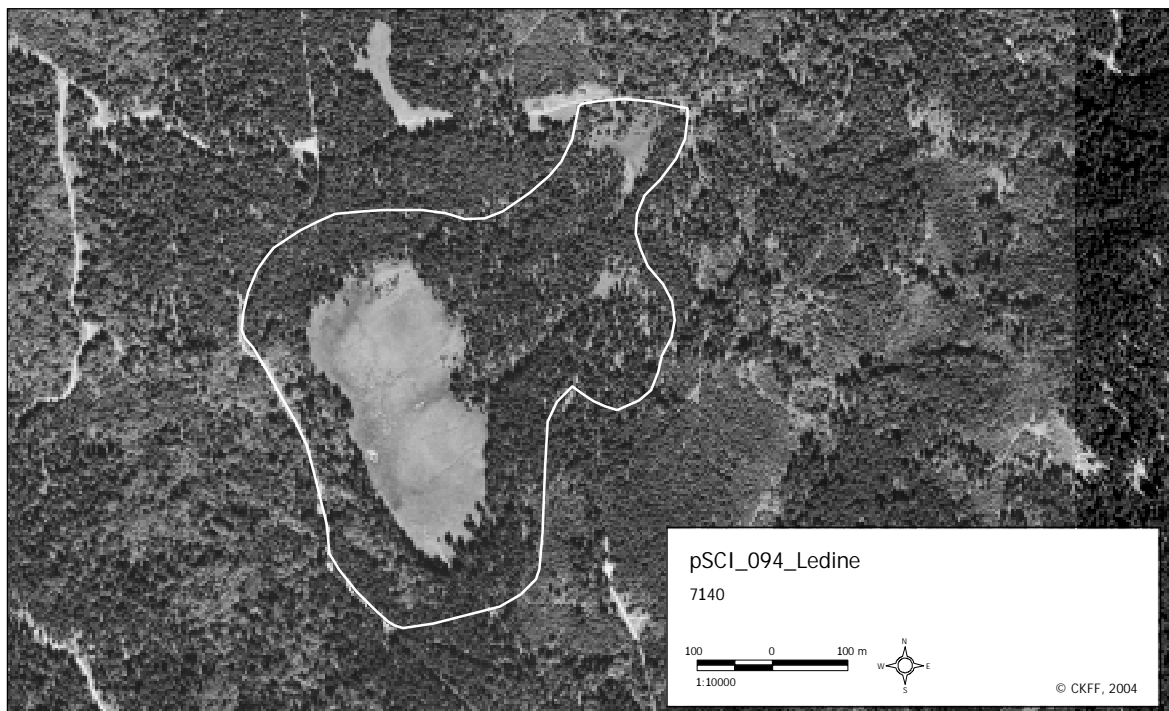
Območje pSCI je bilo raziskano v letu 1992.

5.94.7 Dodatni viri

- Martinčič, A., 1994. Združba *Caricetum lasiocarpae* W. Koch 1926 v Sloveniji. Hladnikia, Ljubljana 3: 17-23.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1992. Zasnova rajonizacije ekosistemov R Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov R Slovenije). II/1 Nizka barja v Sloveniji. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. 51 str.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1994. Zasnova rajonizacije ekosistemov Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov). II/2 Nizka barja v Sloveniji, Opisi barij. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 63 str.

5.94.8 Geografski oris območja

pSCI območje leži na planoti Jelovica v večji dolini med Pašnim vrhom in vrhom Oglovše, na nadmorski višini 1130 m. Območje je od okolice jasno omejeno s specifično vegetacijo.

Slika 5.94: Obrisi območja pSCI.

5.95 Lipica: travišča

Nejc JOGAN

5.95.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

V okolici Lipice so eni izmed lepše ohranjenih suhih kraških travnikov na klasičnem Krasu, ki pa so po eni strani izpostavljeni zaraščanju zaradi opuščanja po drugi strani pa intenzifikaciji rabe predvsem v povezavi z intenzivno konjerejo.

5.95.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
62A0	A	B	B	B	/	

5.95.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
62A0	100	obdelovanje zemlje	C	-	20	da	da	
	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	100	da	da	
	102	košnja	B	+	20 (GO)	da		GO - groba ocena
	110	uporaba pesticidov	C	-	20	da	da	
	120	gnojenje	B	-	> 20 (GO)	da	da	GO - groba ocena
	140	paša	C	+	40	da	ne	
	141	opuščanje paše	A	-	40 (GO)	da	ne	GO - groba ocena
	171	paša drobnice	C	+	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča
	180	požiganje	B	+	ON	da	da	ON - ocena ni mogoča; tudi naravni požari!
	400	urbanizacija, poseljevanje	C	-	10	da	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	B	-	20	da	ne	
	624	planinarjenje, plezanje, jamarstvo	C	0	10	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	A	-	100	da	ne	zaraščanje!
954	invazija rastlinske ali živalske vrste	B	-	100 (GO)	da	da	<i>Robinia pseud-acacia!</i> GO - groba ocena	

5.95.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Na suhih kraških travnikih je po eni strani bistveno preprečevanje spontanega zaraščanja, ki se začne takoj po opuščanju redne košnje ali paše, po drugi strani pa je za ohranjanje travnikov z vrstnim bogastvom, kakršno imajo danes, nujno vzdrževanje ekstenzivne rabe brez uporabe gnojil, brez dosejevanja, komasacij ipd. Na celotnem območju je potrebno travnike ohranjati ali obnoviti že opuščene (dokler jih ne zarase grmovje je obnova vegetacije razmeroma enostavno možna z redno košnjo) ter vzpostaviti stanje, kakršno je bilo do pred nekaj desetletji, ko so še redno kosili in občasno pasli. Ker je Lipica turistično privlačna točka, je potrebno zagotoviti dobro obveščenost obiskovalcev o naravovarstvenem pomenu območja, brez težav bi se postavilo gozdno (morda jahalno) učno pot, na kateri bi sprehajalce seznanjali z naravovarstveno pomembnimi dejstvi.

5.96 Ljubljana

Olga URBANC-BERČIČ, Mateja GERM

5.96.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ljubljana je tipična kraška reka z več izviri, najmočnejši so v Močilniku na Vrhniki in pri Bistri. Dve tretjini porečja je kraškega, kar je vzrok za velika spreminjanja nivoja vode in številne poplave v preteklosti. Skozi mesto Ljubljana je reka regulirana in del njene vode je speljan skozi Gruberjev prekop. Padec reke je majhen, zato je njen tok počasen, kar ustvarja ugodne razmere za bogato uspevanje makrofitov. Na izvirih prevladujejo vodni mahovi, medtem ko plavajoče, podvodne in močvirne rastline najdemo od Vrhnike do Ljubljane: plavajoči dristavec (*Potamogeton natans*), rumeni blatnik (*Nuphar lutea*), bleščiči dristavec (*P. lucens*), nitastolistni dristavec (*P. filliformis*), vodna grebenika (*Hottonia palustris*), vodna kuga (*Elodea canadensis*), širokolistni žabji las (*Callitriche stagnalis*), klasasti rmanec (*Myriophyllum spicatum*), vretenčasti rmanec (*M. verticillatum*), pokončni ježek (*Sparganium emersum* agg.), vodna perunika (*Iris pseudacorus*) itd. Obremenjenost reke z različnimi snovmi iz kmetijstva, gospodinjstev in industrije se dolvodno povečuje. Od Ljubljane do izliva v Savo je vrstna sestava makrofitov revnejša.

5.96.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3260	A	B	B	C	DRANG	

5.96.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3260	120	gnojenje	A	-	100	da	da	
	167	sečnja brez ponovnega nasajanja	A	-	50	da	da	
	211	ribolov s stalnih stojišč	C	-	10	da	ne	
	401	strnjena urbanizacija	A	-	25	ne	ne	
	403	razpršena urbanizacija	B	-	25	da	da	
	421	izpusti komunalnih odpadkov	A	-	80	da	da	
	422	izpusti industrijskih odpadkov	A	-	50	da	da	
	500	transportna omrežja	C	-	50	da	da	
	507	mostovi	C	-	70	da	da	
	520	plovba	B	-	70	da	ne	
	600	strukture, namenjene turizmu in preživljanju prostega časa	B	-	50	da	da	
	620	športi in prostočasne aktivnosti na prostem	B	-	70	da	ne	
	621	navtični šport	B	-	70	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	A	-	100	da	da	
	850	splošna sprememba hidrografije	B	-	100	da	da	
	852	sprememba strug tekočih voda	B	-	100	da	da	
	871	valobrani, pomoli in zidana obala	B	-	50	da	ne	
	900	erozija	B	-	50	da	ne	
	952	eutrofikacija	A	-	100	da	da	
954	invazija rastlinske ali živalske vrste	B	-	90	da	da		

5.96.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Preprečitev vseh izpustov odpadnih vod, predvsem iz mestnih okolij Vrhnik in Ljubljane. Priporočamo vzdrževanje ekstenzivnega kmetijstva. Ohranjanje obrežne vegetacije in renaturacija utrjenih brežin sta pogoj za ohranjenje zgradbe in delovanje vodotoka.

5.96.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Primerno je predvsem ekstenzivno kmetijstvo z minimalno uporabo gnojil in zaščitnih sredstev. Primeren je razvoj ekoturizma, ki se prilagaja naravnim značilnostim območja. Omejitev plovbe po reki, predvsem ob nizkem vodostaju.

5.96.6 Ocena zanesljivosti virov

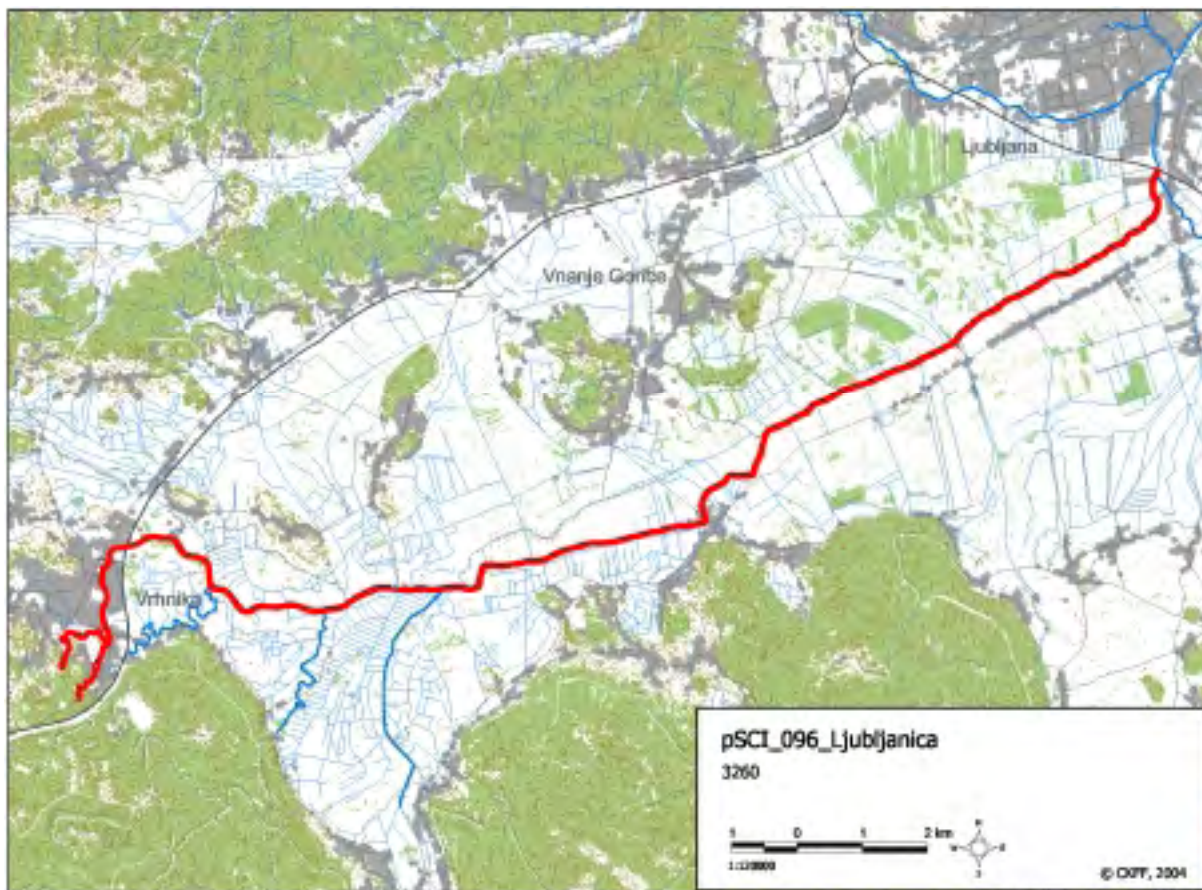
Pregled makrofitov in širša okoljska ocena v letu 2004: poročilo za mednarodni projekt MIDCC (Multifunctional Integrated Inventory on Macrophytes in Danube Corridor and Catchment, 2002 - 2005, nosilec Institute of Ecology and Conservation Biology, University of Vienna).

5.96.7 Dodatni viri

/

5.96.8 Geografski oris območja

Reka Ljubljanica z obrežno vegetacijo, vključno z območji, kjer se obrežna lesna vegetacija razširi v gozd.

Slika 5.96: Obrisi območja pSCI.

5.97 Ljubljansko barje

Branka TRČAK

5.97.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ljubljansko barje je ostanek nekoč obsežnega, na območju Evrope najjužneje ležečega visokega barja. Po uničenju šote in poskusih izsuševanja so danes ostale površine, ki imajo še vedno visoko naravovarstveno vrednost, vendar pa se močno razlikujejo od tega kar je bilo tukaj včasih. Z načinom rabe so se oblikovali različni habitatni tipi. Tako je poleg naravovarstveno manj vrednih njivskih površin tu veliko različno vzdrževanih travnikov, od katerih so molinietalni (EU_6410) in nižinski ekstenzivno gojeni travniki (EU_6510) izbrani kot kvalifikacijski tip za območje pSCI. Poleg teh območje definirajo še nižinske in montanske do alpinske vlagoljubne robne združbe z visokim steblikovjem (EU_6430 *Filipendulion*) in bazična nizka barja (EU_7230). Pomemben dejavnik za te habitatne tipe je količina hranil ter nivo in količina talne vode.

5.97.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6410	B	C	C	B	DKOMP	
6430F	A	B	A	B	DKOMP	<i>Filipendulion</i>
6510	B	C	B	B	DKOMP	
7230	B	C	B	B	DKOMP	

5.97.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6410	100	obdelovanje zemlje	A	-	10	da	ne	
	102	košnja	A	+	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	20	ne	da	
	120	gnojenje	A	-	0	da	da	potencialno
	140	paša	C	0	0	da	ne	potencialno
	150	komasacije ipd.	B	-	0	da	ne	potencialno
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	B	-	0	da		potencialno
	240	splošni odvzem (nabiranje, lov) živali	B	-	TO	da	da	
	251	nabiranje rastlin na znanih florističnih lokalitetah	B	-	1	da	da	<i>Drosera rotundifolia</i>
	403	razpršena urbanizacija	B	-	0	da	da	potencialno
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	1	da	ne	
	810	izsuševanje	A	-	100	da	da	
	852	sprememba strug tekočih voda	C	-	0	da	da	potencialno
	853	spreminjanje vodostaja	B	-	100	da	da	
950	razvoj (sukcesija) biocnoz	B	-	30	da	ne		
952	evtrofikacija	B	-	50 (GO)	da	da	GO - groba ocena	
6430F	100	obdelovanje zemlje	B	-	0	da	ne	potencialno
	102	košnja	C	0	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	20 (GO)	ne	da	GO - groba ocena
	120	gnojenje	B	-	30	ne	da	
	150	komasacije ipd.	A	-	0	da	ne	potencialno
151	odstranjevanje mejic in grmovja	A	-	ON	da	NR	ON - ocena ni mogoča; NR - ni relevantno	

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6430F	180	požiganje	C	0	ON	da	NR	ON - ocena ni mogoča; NR - ni relevantno
	800	zasipavanje, izsuševanje	A		ON	da	da	ON - ocena ni mogoča
	810	izsuševanje	A	-	100	da	da	potencialno
	850	splošna sprememba hidrografije	B	0	0	da	da	potencialno
	852	sprememba strug tekočih voda	B	0	0	da	da	potencialno
	853	spreminjanje vodostaja	C	0	0	da	da	potencialno
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	B	-	0	da	ne	potencialno
	952	eutrofikacija	B	-	0	da	da	potencialno
	954	invazija rastlinske ali živalske vrste	B	-	50	da	da	
6510	100	obdelovanje zemlje	A	-	0	da	ne	potencialno
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	0	da	da	potencialno
	102	košnja	A	+	100	da	ne	
	120	gnojenje	A	+/-	100	da	ne	zmerno gnojenje
	952	eutrofikacija	B	-	50 (GO)	da	ne	GO - groba ocena
7230	102	košnja	C	-	100	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	B	-	0	da	ne	potencialno
	701	onesnaževanje voda	C	-	0	da	da	potencialno
	810	izsuševanje	B	-	0	da	da	potencialno
	853	spreminjanje vodostaja	B	-	0	da	da	potencialno
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	C	-	0	da	ne	potencialno

5.97.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Ker gre za kompleksno območje tako s stališča habitatnih tipov kot rabe prostora, je varstvene usmeritve na tem mestu težko podati. Habitatni tipi na tem območju predstavljajo življenjske prostore številnim redkim in ogroženim živalskim vrstam in je tako potrebno narediti načrt upravljanja, ki bo zadostil potrebam ohranjanja habitatnih tipov, flore in favne. V splošnem je za ohranjanje območja v ugodnem stanju potrebno predvsem nadzorovati intenzivnost kmetijske dejavnosti in urbanizacijo. Košnja, ki je pomemben dejavnik za vzdrževanje izbranih habitatnih tipov, je potrebno prilagoditi posameznemu habitatnemu tipu.

5.97.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Potrebno je omejiti poglobljanje in širjenje jarkov, ki vodi v osuševanje. Na površinah s habitatnima tipoma EU_6410 in EU_7230 je potrebno preprečiti vnos hranil in spremembe vodnega režima. Intenziteto košnje je potrebno prilagoditi posameznemu habitatnemu tipu, upoštevati pa je potrebno tudi reprodukcijsko obdobje nekaterih živalskih skupin (ptičev, metuljev) in temu prilagoditi čas košnje.

5.97.6 Ocena zanesljivosti virov

V letih 1998-2000 so bili na območju Ljubljanskega barja skartirani habitatni tipi v merilu 1:5000 (Kotarac & Grobelnik 1999, Kotarac et al. 2000, Leskovic et al. 2002). Od tega je bilo nekaj manjših površin ponovno skartiranih leta 2003 (Rozman et al. 2003). Veliko je tudi podatkov za posamezne rastlinske in živalske vrste (Seliškar 1986, Gogala 2001, Pobjljšaj & Govedič 2002).

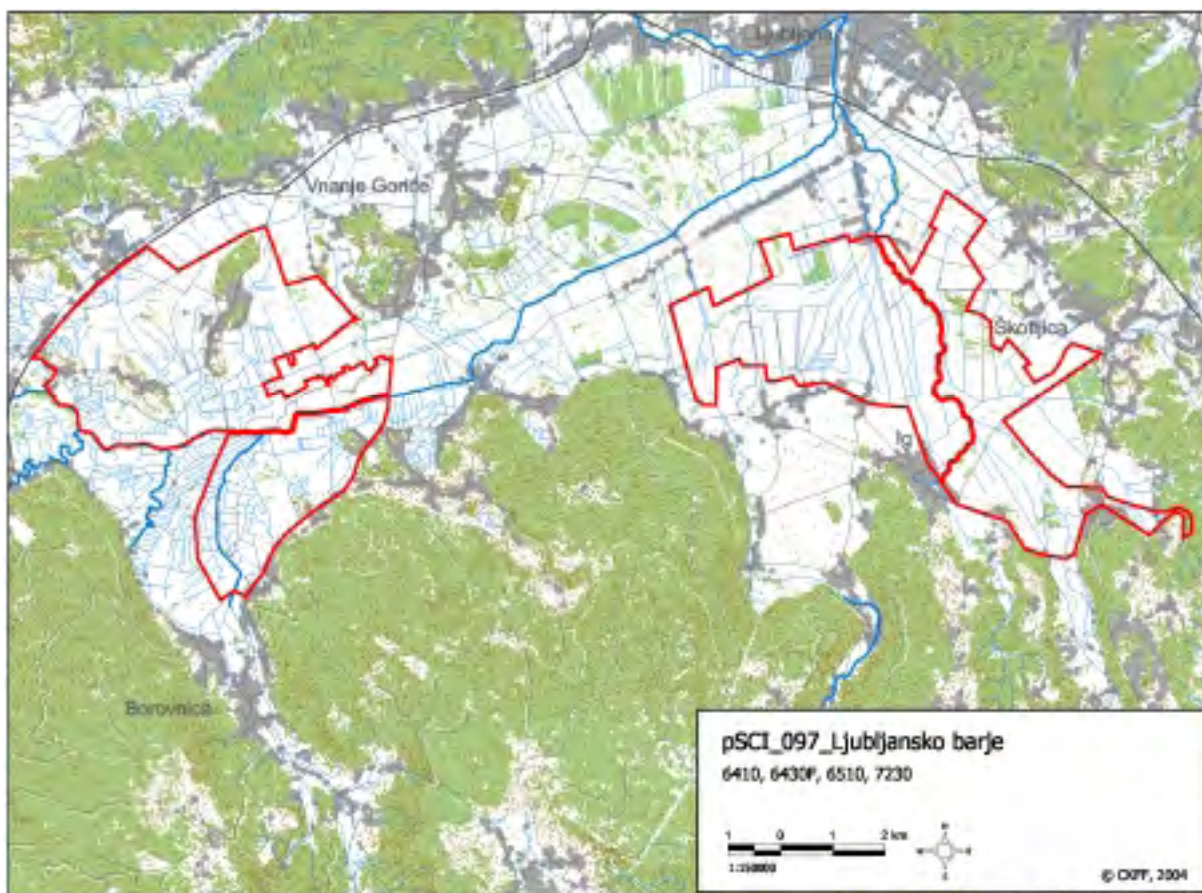
Na podlagi kartiranja habitatnih tipov v merilu 1:5000 so za posamezne kvalifikacijske habitatne tipe zarisana zgostitvena območja (Slika 5.97b).

5.97.7 Dodatni viri

- Gogala, A. (ured.), 2001. Narava Slovenije - Ljubljansko Barje in Iška. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana. 65 str.
- Kotarac, M. & V. Grobelnik, 1999. Kartiranje habitatnih tipov na Ljubljanskem barju. Naročnika: MOP, Uprava RS za varstvo narave, Ljubljana & Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 11 str.
- Kotarac, M., I. Leskovar & V. Grobelnik, 2000. Kartiranje in naravovarstveno vrednotenje habitatnih tipov na Ljubljanskem barju ter conacija bodočega parka (2. delno poročilo). Naročnik: MOP, Uprava RS za varstvo narave, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 10 str., pril.
- Leskovar, I., M. Jakopič, B. Rozman, S. Strgulc-Krajšek & A. Šalamun, 2002. Kartiranje in naravovarstveno vrednotenje habitatnih tipov mestne občine Ljubljana (poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 35 str., pril.
- Poboljšaj, K. & M. Govedič, 2002. Seznam naravovarstveno pomembnih vrst Ljubljanskega barja (poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 9 str., pril.
- Rozman, B., B. Trčak & D. Erjavec, 2003. Uskladitev tipologije habitatnih tipov celotnega območja načrtovanega KP Ljubljansko barje in obnovitev stanja habitatnih tipov na izbranih naravovarstveno pomembnih območjih načrtovanega KP Ljubljansko barje. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 26 str.
- Seliškar, A., 1986. Vodna, močvirna in traviščna vegetacija Ljubljanskega barja (vzhodni del) [Water, Boggy Marshy and Grassy Vegetation of Ljubljansko barje (The Ljubljana Moor - Eastern part)]. Scopolia, Ljubljana 10: 1-43.

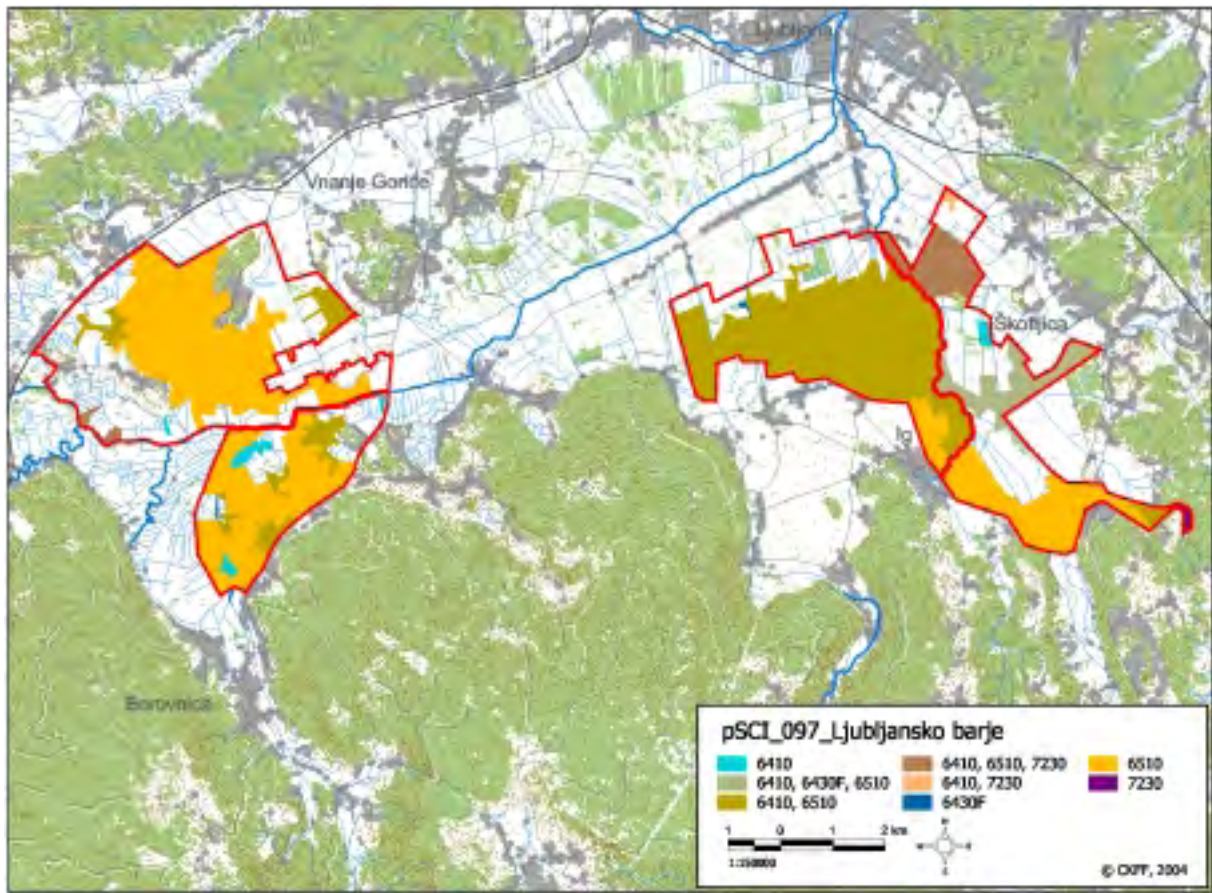
5.97.8 Geografski oris območja

Območje predstavlja dve ločeni površini: vzhodni in zahodni del Ljubljanskega barja.

Slika 5.97a: Obris območja pSCI.

Slika 5.97b: Zgostitvena območja kvalifikacijskih habitatnih tipov na pSCI območju.

5.98 Lobnica

Nejc JOGAN

5.98.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Dolina potoka Lobnica skupaj s pritoki Piklerica, Črnava in Majland je ena izmed najbolje ohranjenih dolin z bolj ali manj naravno zelnato vegetacijo ob potoku na območju Pohorja. Povirja gornjih treh potokov so barja na silikatu, združijo se pri slapu Šumik in od tod dalje ima potok ime Lobnica. V gornjem toku Lobnice je ob njej nekaj opuščenih žag in ob vodi poteka le redko rabljena gozdna cesta, ki je tudi markirana pot Ruše-Šumik, v dolnjem delu, nad Rušami, pa je vpliv delovanja človeka večji, kar se vidi tudi v prisotnosti invazivnih vrst ob vodi.

5.98.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3220	B	B	B	B	/	

5.98.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -] vplivom	% območja pod	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3220	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	40	da	da	
	110	uporaba pesticidov	B	-	40	da	da	spodnji tok
	120	gnojenje	B	-	40	da	da	spodnji tok
	140	paša	A	-	20	da	da	spodnji tok
	220	športni ribolov	B	-	ON			ON - ocena ni mogoča
	300	izkop peska in prod (gramoza)	A	-	10	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	B	-	100	da	ne	
	602	smučišča	B	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
	608	kampiranje	B	-	5	ne	da	Šumik
	620	športi in prstočasne aktivnosti na prostem	B	-	10	ne	da	Šumik
	622	sprehajanje, pohodništvo, jeza in kolesarstvo	B	-	100	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	ON	ne	da	spodnji tok
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	B	-	ON	ne	ne	ON - ocena ni mogoča
	852	sprememba strug tekočih voda	B	-	20	da	da	regulacije
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	B	+	50	da	ne	spodnji tok
943	posedanje, zdrs pobočja	C	-	ON			ON - ocena ni mogoča	

5.98.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Območje pSCI je malo naseljeno, vendar precej turistično obiskano (predvsem okolica slapa Šumik), zaradi česar je pomembno obveščanje in osveščanje obiskovalcev ne le o pomenu pragozdnega rezervata s slapom Šumik, ampak tudi o ohranjenosti potokov skupaj z njihovo obvodno vegetacijo. Pomembno je, da se celotno območje pSCI čim bolj prepusti naravi in regulacije potoka Lobnica omeji le na najnujnejše posege za zavarovanje ceste in naselij. Zaradi množičnega obiska markirane poti ob Lobnici je potrebno še posebej osveščati planince ter poskrbeti za maloštevilna vendar urejena počivališča, da preprečimo divje posege. Tudi gozdna učna pot od Ruš do Črnega jezera bi bila lahko naravovarstveno smiselna.

5.98.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Raba Lobnice s pritoki za plavljenje lesa je že davno opuščena, tako da ne predstavlja več nevarnosti za pSCI. Neposredno so ogroženi predvsem spodnji deli doline Lobnice, kjer je človekov vpliv največji, in tu bi bilo potrebno minimalizirati posege v regulacijo struge ter omejiti uporabo gnojil in pesticidov. Pomemben je vpliv sprehajalcev po markirani poti, kjer je potrebno ugotoviti mesta morebitnega izrazito negativnega vpliva na potoke in obvodno vegetacijo (npr. divji prostori za piknike ipd.) in jih sanirati. Bistveno je predvsem dopuščanje čimbolj naravne rečne dinamike, ki ustvarja ugodne razmere za razvoj zelnate vegetacije ob bregovih. Prav tako je bistveno preprečevanje eutrofikacije in tudi vnosa karbonatov (npr. material za nasipanje s ceste) na širšem vodozbirnem območju Lobnice.

5.98.6 Ocena zanesljivosti virov

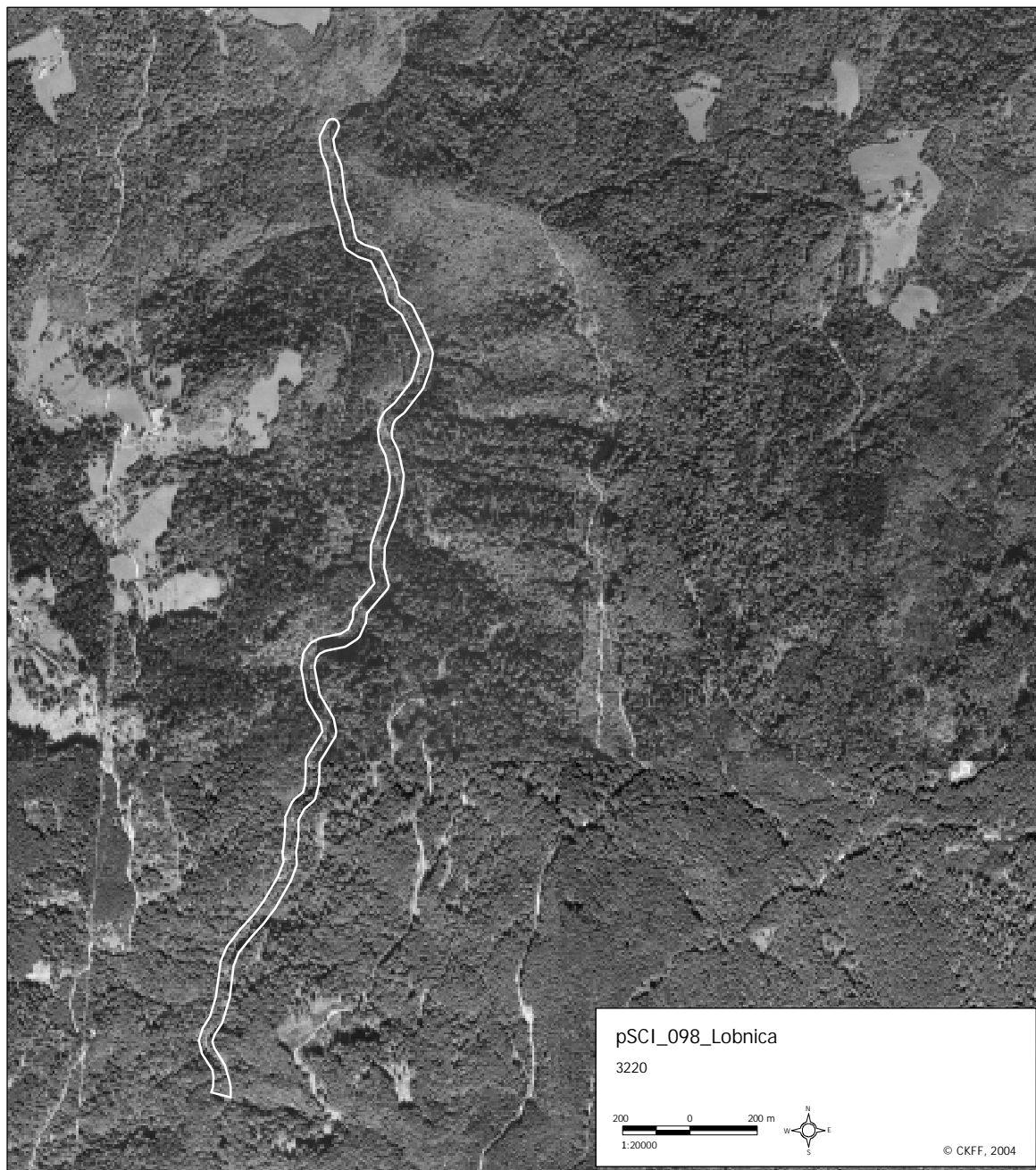
Podatki so dovolj recentni, da določitev območja kot pSCI ni sporna.

5.98.7 Dodatni viri

/

5.98.8 Geografski oris območja

Območje obsega dolino Lobnice od slapa Šumik na jugu do Haričeve žage na severu.

Slika 5.98: Obris območja pSCI.

5.99 Lokvica: travišča

Branka TRČAK

5.99.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Travišča pri Lokvici so ostanki nekdanjih kraških pašnikov, ki niso več v rabi in se zato počasi zaraščajo. Posamezni deli območja so zaraščeni do te mere, da lahko že govorimo o gozdu, nekaj je tudi sestojev črnega bora, katerega pojavljanje je tu posledica pogozdovanja v preteklosti. Manj zaraščene stadije predstavljajo grmovja in mlada drevesa, najmanj pa grmovne faze z rujem in nekaterimi drugimi lesnimi vrstami ter vmes s travnatimi zaplatami, ki predstavljajo vzhodna submediteranska suha travišča (EU_62A0).

5.99.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	ododatna merila	opombe
62A0	C	C	C	B	DKOMP	

5.99.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
62A0	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	100	da	ne	
	141	opuščanje paše	A	-	100	da	ne	
	400	urbanizacija, poseljevanje	C	-	1	da	ne	

5.99.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Območje nekdanj optimalno razvitih kraških pašnikov se zaradi opuščanja paše zarašča. Na območju bi tako bilo potrebno ponovno vzpostaviti ekstenzivno pašo in po potrebi območje očistiti (npr. z nadzorovanimi požari). Na severnem delu območja - na Cerju - gradijo spomenik braniteljem zahodne meje, ki pa na pSCI območje predvidoma ne bo imel negativnega vpliva. Spomenik bi lahko postal izletniška točka, kar bi lahko izkoristili z informativnimi tablamami tudi za predstavitev pSCI območja.

5.99.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Ekstenzivna paša drobnice oziroma odstranjevanje lesne vegetacije. Občasno si lahko pri tem pomagamo tudi z nadzorovanimi požari.

5.99.6 Ocena zanesljivosti virov

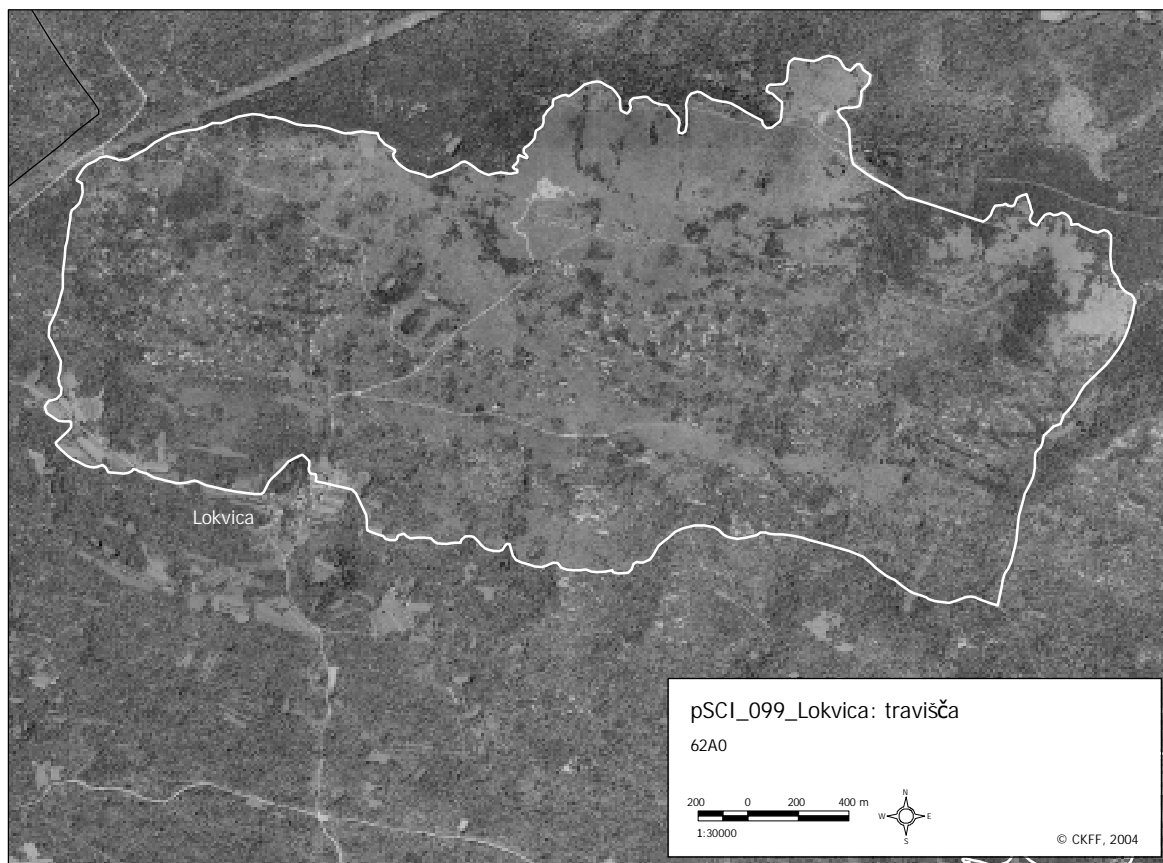
Ogled območja v letu 2004.

5.99.7 Dodatni viri

/

5.99.8 Geografski oris območja

Območje leži severno od vasi Lokvica zahodno od Kostanjevice na Krasu.

Slika 5.99: Obris območja pSCI.

5.100 Mala Lazna

Tone WRABER

5.100.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Travnik (1100 m) sredi mraziščnega smrečja (*Luzulo albidae-Piceetum*) na karbonatni podlagi z roženci. Značilna je vrstno bogata flora z več v Sloveniji redkimi rastlinami, nekaterimi tudi na edinem nahajališču v Sloveniji. Sestoj, žal le malopovršinski, volkovja (*Nardetum* s. lat.). Zaradi lahke dostopnosti možna izobraževalna dejavnost o raznih fitogeografskih dejstvih (mrazišče, vegetacijski obrat, antropogeni vplivi).

5.100.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6230*	C	B	B	B	DPRIOR	1

1) Gre za eno redkih volkovij v zahodni Sloveniji in najbrž edino v Trnovskem gozdu.

5.100.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

Na območju pSCI na habitatni tip EU_6230* ni nobenega vpliva ali dejavnosti.

5.100.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Vzdrževanje današnjega stanja in preprečevanje pretiranega obiska, predvsem pikniške dejavnosti in divjega parkiranja. Vedeti je treba, da je bila Mala Lazna med 1. svetovno vojno delno spremenjena v obdelovalne površine za prehrano avstroogrske vojske na soški fronti, čeznjo je tedaj vodila tovorna žičnica vse do frontne linije na Banjščicah; da je bila po 2. svetovni vojni delno lesno skladišče in da je zdaj vse bolj rekreacijski prostor za izletnike iz tokraj- in onkrajmejne Goriške, kar se kaže v množičnem poletnem parkiranju in pikniški dejavnosti večjih ali manjših družb (opazovanje poleti 2003).

V florističnem pogledu pade v oči nekaj vrst, ki na Mali Lazni ne morejo biti avtohtone (skalna lakota *Galium saxatile*, modri meček *Sisyrinchium bermudiana*, Beckova zvončica *Campanula beckiana*) in so verjetno posledica vojaške dejavnosti med 1. svetovno vojno (florula castrensis). Vsekakor pa lahko smatramo za avtohtono vegetacijo z volkom (*Nardetum* s. lat.), v kateri uspevajo vrste navadna arnika (*Arnica montana*), kochov svišč (*Gentiana acaulis*), oranžna škržolica (*Hieracium aurantiacum*), kijasti lisičjak (*Lycopodium clavatum*), volk (*Nardus stricta*) in druge.

Omembe vredno je še pojavljanje šopastega ušivca (*Pedicularis comosa*), ki je pogost na pobočjih nad vasico Nemci in ga lahko torej smatramo kot avtohtono vrsto. Liburnijska smetlika (*Euphrasia liburnica*) se na Mali Lazni pojavlja v povsem enakih ekoloških razmerah kot na Štirovači (Velebit), to je na peščenih travnatih tleh ob cesti sredi mraziščnega smrečja, na enaki nadmorski višini (1100 m).

Raznolistni osat (*Cirsium heterophyllum*) ima na Mali Lazni edino zanesljivo nahajališče v Sloveniji. Skupaj z drugimi vrstami osatov je nastalo več križancev, kot jih sicer v takšnem številu ne srečujemo nikjer v Sloveniji. Tudi kostanjevocvetna detelja (*Trifolium spadiceum*) ima - poleg na Pohorju - edino znano nahajališče v Sloveniji. Ni izključeno, da je njeno pojavljanje na Mali Lazni antropogeno.

Tirolski rosnik (*Alchemilla tirolensis*), naveden za Malo Lazno, naj bi bila nagubanolistna plahutica (*Alchemilla undulata*).

5.100.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Ohranjanje travniške narave Male Lazne, nadzorovana (omejena) rekreativna dejavnost, vodena izobraževalna dejavnost (npr. v povezavi s takšno dejavnostjo v bližnji Veliki Ledenici, kjer ta že poteka). Opustitev nepotrebnih cestnih oz. kolovoznih odsekov, ki jih je na območju pSCI odločno preveč.

5.100.6 Ocena zanesljivosti virov

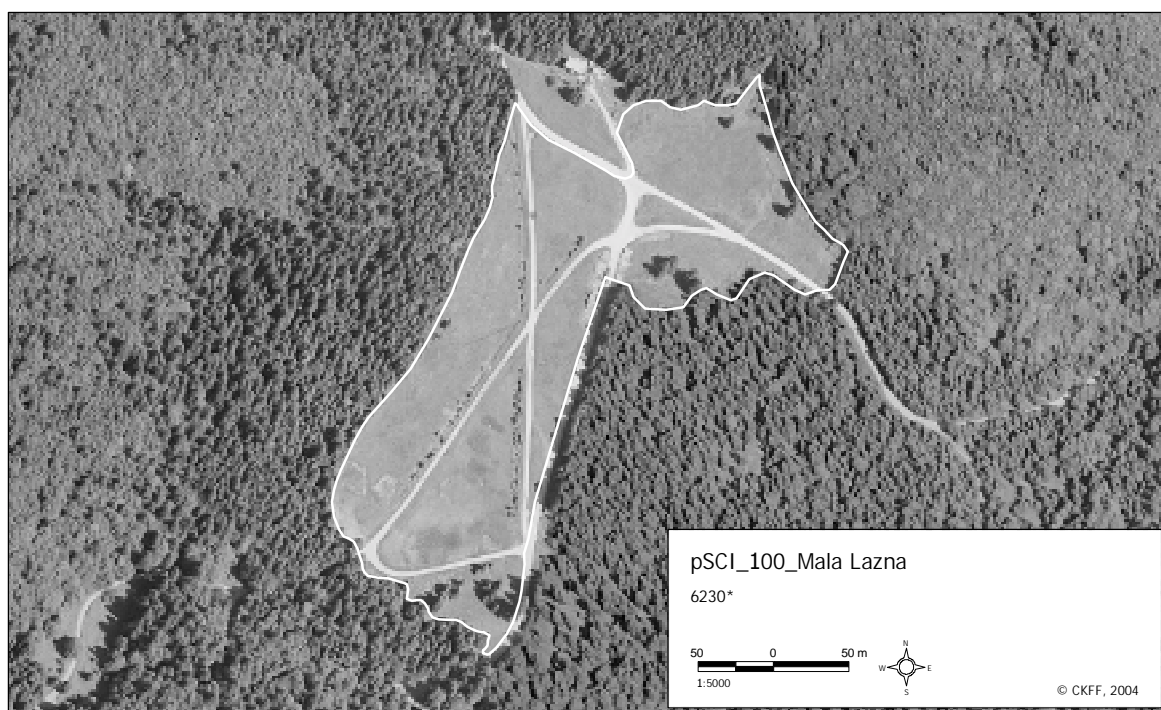
Podatki so povsem zanesljivi, saj je Mala Lazna raziskovana ves čas po drugi svetovni vojni (K. Zirnich (flora), A. Filipič (flora), T. Wraber (flora), M. Zupančič (gozdna vegetacija). Več obiskov avtorja (T. W.) še v letu 2003.

5.100.7 Dodatni viri

Filipič, A., 1959. Mala Lazna - botanični vrt Trnovskega gozda. Proteus, Ljubljana 21(8): 218-221.

5.100.8 Geografski oris območja

Območje obsega travniško površino sredi mraziščnega smrečja, z izjemo najbolj severozahodnega dela, na katerem stoji bivša logarnica.

Slika 5.100: Obrisi območja pSCI.

5.101 Malo polje nad Colom

Mitja KALIGARIČ

5.101.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Območje vasi Malo polje blizu Cola je »območje travnikov«, kot bi ga lahko imenovali zaradi izrazito travniške rabe tal, ki je sicer različna, od intenzivne - te je malo, kar je ravno vrednost območja - do ekstenzivne, nekateri deli pa se tudi že zaraščajo s kobulnicami. Dolinica in pobočja z majhnim naseljem so vzorčen primer »travniške pokrajine« na robu submediterana, kjer se ilirsko-submediteranski vplivi srečujejo s srednjeevropskimi, skorzoneteralni elementi z arenateralnimi, toploljubni z mezofilnimi. Večji del območja pokriva oba kvalifikacijska habitatna tipa v značilni kombinaciji.

5.101.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
62A0	A	B	A	A	/	
6520	A	B	A	A	/	

5.101.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
62A0	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	15	da	ne	
	102	košnja	B	+	50	da	ne	
	120	gnojenje	B	-	5	da	ne	
	400	urbanizacija, poseljevanje	C	-	2	da	ne	
6520	100	obdelovanje zemlje	B	-	10	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	15	da	ne	
	102	košnja	A	+	20	da	ne	
	120	gnojenje	B	-	20	da	ne	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	C	-	3	da	ne	
	720	pohojenost, pretirana raba	B	-	2	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	15	da	ne	
952	eutrofikacija	B	-	5	da	ne		

5.101.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Nadaljevanje ekstenzivne rabe in s tem povezan razvoj živinoreje. Arenateralne travnike na lažjih terenih, na ravnem in v dolinici je potrebno vzdrževati v ne pretirano eutrofnem, pač pa v mezotrofnem stanju. Suhe travnike pa je treba ohranjati po možnosti brez gnojenja. Prvi se kosijo dvakrat do trikrat na leto, drugi pa enkrat do dvakrat. Subvencije za košnjo in spodbujanje lokalnih izdelkov iz mleka.

5.101.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je ekstenzivna živinoreja, pridelovanje zdrave krme, v kombinaciji s kmečkim turizmom in pohodništvom.

5.101.6 Ocena zanesljivosti virov

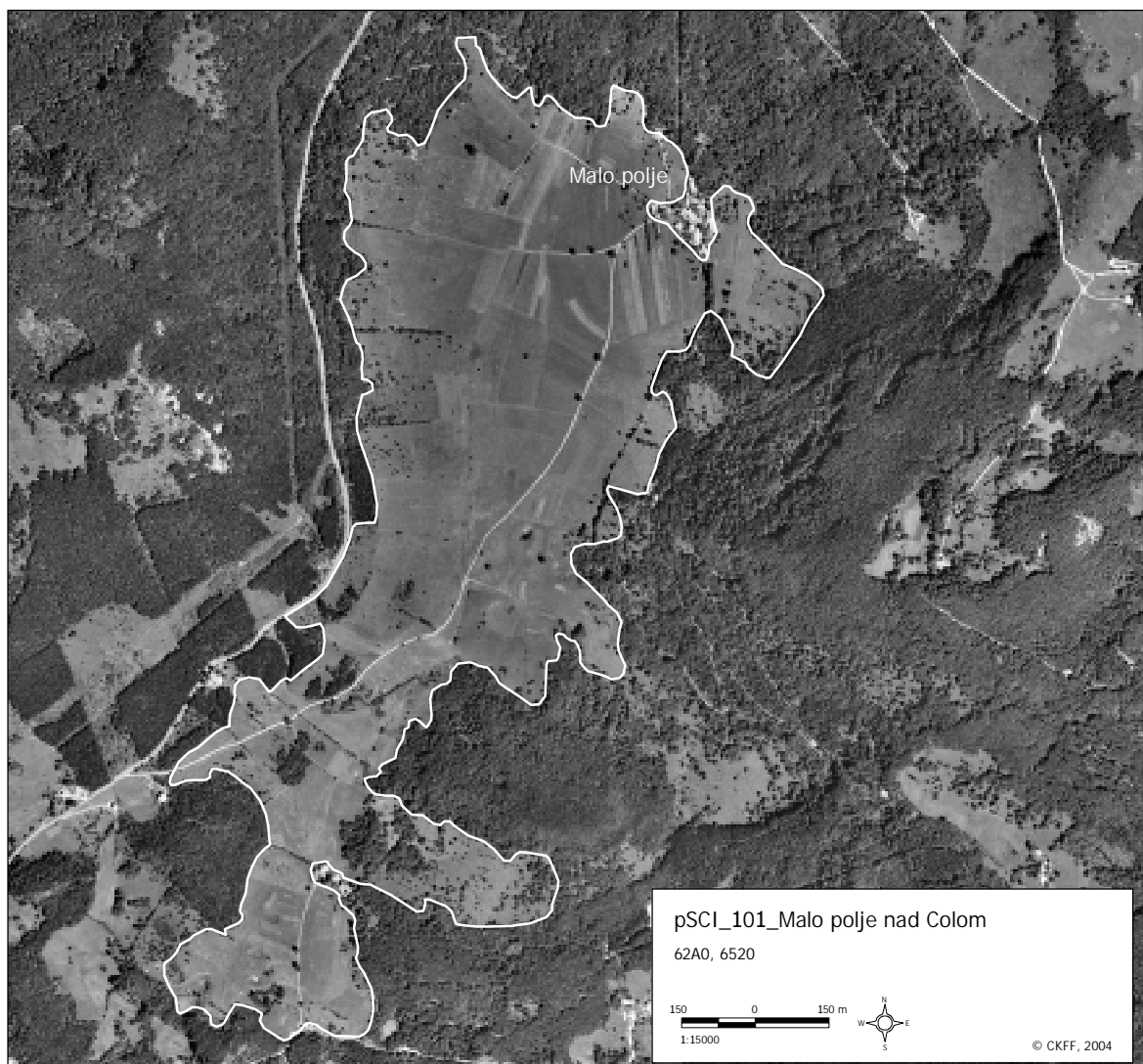
Območje je razmeroma dobro poznano.

5.101.7 Dodatni viri

/

5.101.8 Geografski oris območja

Območje se začne pri kmetiji Poličar severovzhodno od Cola in nato poteka ob robu gozda do Malega polja.

Slika 5.101: Obris območja pSCI.

5.102 Matarsko podolje

Mitja KALIGARIČ

5.102.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Območje na stiku fliša in apnenca, kjer sta razvita dva kvalifikacijska habitatna tipa, ki sta nastala kot posledica rabe suhih travišč na apnencu. Večji del je opuščeno, kar nam dokazuje razmeroma velik delež brinovja, ki je v tem primeru le stopnja zaraščanja travišč na suhih, plitkih tleh.

5.102.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
5130	B	B	B	B	/	
62A0	A	B	B	B	/	

5.102.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
5130	141	opuščanje paše	A	-	20	da	ne	
	180	požiganje	C	+	20	da	ne	občasno
	971	kompeticija	B	-	20	da	ne	
62A0	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	60	da	ne	
	102	košnja	B	+	15	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	5	da	da	
	120	gnojenje	B	-	5	da	da	
	141	opuščanje paše	A	-	50	da	ne	
	171	paša drobnice	C	+	10	da	da	
	180	požiganje	B	+	20	da	ne	občasno
	400	urbanizacija, poseljevanje	C	-	2	da	ne	

5.102.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Glede na bližino naselij in komunikacije Reka-Trst, menimo, da bi z lahkoto povezali sonaravno rabo teh travišč, v glavnem pašnikov in pašnikov z brinom v sklop gostinstvo-lokalni produkti-naravovarstveno gospodarjenje. To pa je ekstenzivna paša drobnice in lahko tudi govedi. Travniki so v glavnem še obdelovani, saj so v bližini naselij. Velja ekstenzivna košnja brez gnojenja, dvakrat letno.

5.102.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Revitalizacija reje drobnice in govedoreje v povezavi z ohranjanjem suhih pašnikov in travnikov ter površin z brinjem. Površine z brinjem je treba - če ekstenzivna paša ovac ni mogoča - selektivno čistiti listopadnih vrst.

5.102.6 Ocena zanesljivosti virov

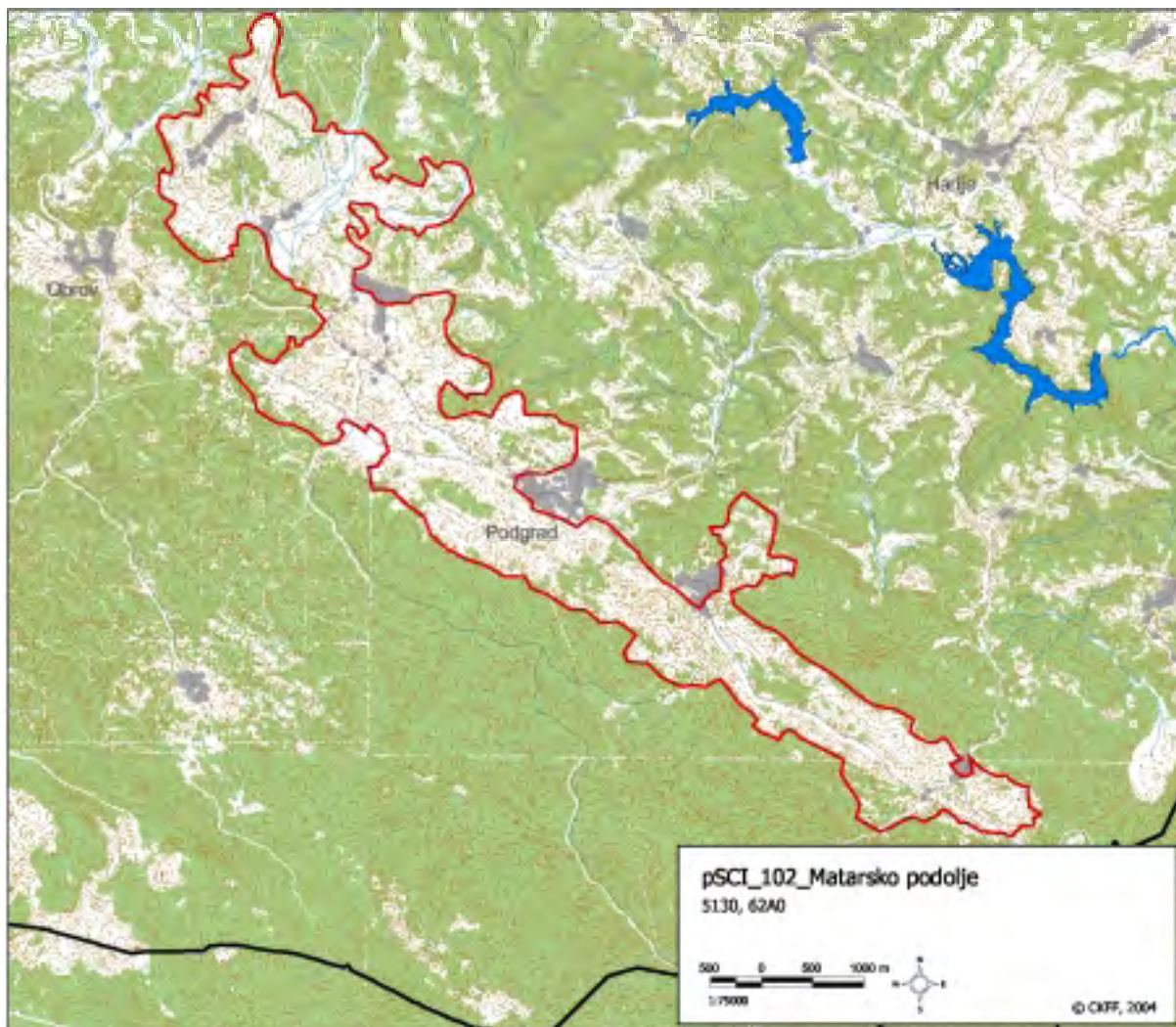
Območje je razmeroma dobro poznano.

5.102.7 Dodatni viri

/

5.102.8 Geografski oris območja

Območje obsega travnate površine Matarskega podolja od Javorja na severozahodu mimo Hrušice, Podgrada in Račice do Staroda na jugovzhodu.

Slika 5.102: Obris območja pSCI.

5.103 Med Izolo in Strunjanom: klif

Mitja KALIGARIČ

5.103.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Gre za največji in najbolj reprezentančen odsek flišnega klifa na Slovenski obali. Geomorfološko imponanten, krajinsko estetsko prvovrsten in biološko popolnoma naraven, »divji« habitat pomeni vsestransko vrednoto za prenaseljeno, urbanizirano in pod različnimi pritiski hitro spreminjajočo se slovensko morsko obalo. Zato menimo, da je ta pSCI eden najpomembnejših v Slovenski Istri, tudi zaradi njegove velikosti in naravnosti, povezave z morjem in tudi zaradi odsotnosti turistične in vsakršne infrastrukture in objektov.

5.103.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
1210	D	C	B	B	/	
1240	B	B	A	A	/	

5.103.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
1240	403	razpršena urbanizacija	B	-	2	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	A	-	1	da	ne	
	600	strukture namenjene turizmu in preživljanju prostega časa	B	-	1	da	ne	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	3	da	ne	
	870	nasipi, umetne plaže, splošno	B	-	2	da	ne	
	900	erozija	C	0	80	da	ne	
	942	plazovi	C	0	50	da	ne	
	943	posedanje, zdrs pobočja	C	0	20	da	ne	

5.103.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Edina varstvena usmeritev je, da se območje popolnoma prepusti naravnim silam. Čez klife vodi pravzaprav samo ena steza, potrebno jo je omejiti in preprečiti nastajanje novih steza, plezališč ipd. Ovršni del klifa, ki se krši (približno 1 cm/leto) je potrebno deaktivirati, vzeti iz rabe, prepustiti naravi v takem obsegu, kot je označena notranja meja pSCI območja. Najbolj kritičen je spodnji, obmorski del klifa. Prepovedati bi morali vsako izgradnjo kopališč in turistične infrastrukture na obali, dovoliti kopanje, sončenje, sprehajanje, rekreacijo in premične turistične rekvizite, ne pa npr. betoniranja stalnih rekvizitov ipd. Navtični turizem sam ne škoduje klifom, prepovedano pa je izdelovanje trajnih privezov.

5.103.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je klif kot del vedute, naravne oaze z omejenim (fizično!) dostopom, »mehki« turizem, kot je kopanje, sončenje, sprehodi, rekreacija, učne poti.

5.103.6 Ocena zanesljivosti virov

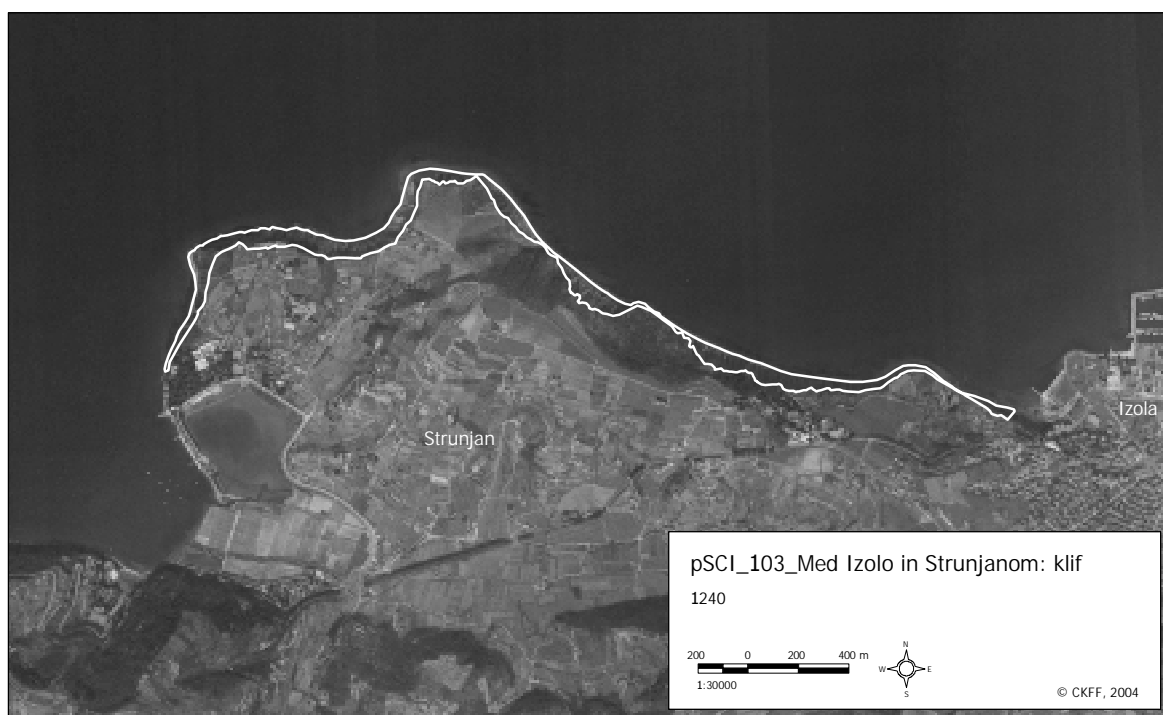
Območje je dobro poznano zadnjih 30 let.

5.103.7 Dodatni viri

- Wraber, T., 1971. Jagodičnica (*Arbutus unedo*) na Strunjanskem polotoku. *Proteus*, Ljubljana 34(4): 178-180.
Wraber, T., 1972. *Arbutus unedo* L. in *Myrtus communis* L. v Slovenski Istri. *Biološki vestnik*, Ljubljana 20: 127-133.
Wraber, T., 1972. Mirta na Strunjanskem polotoku. *Proteus*, Ljubljana 35(1): 26-27.
Wraber, T., 1973. Gradivo za floro Strunjana. V: Mednarodni mladinski raziskovalni tabori 1971-1972, str. 139-162, Republiški koordinacijski odbor gibanja »Znanost mladini«, Ljubljana.

5.103.8 Geografski oris območja

Območje sledi morski obali, klifom in zaledju med cesto in robom klifa, ki je potencialno »namenjeno« eroziji in spremembi v klif. Nahaja se ob obali med Simonovim zalivom in strunjansko plažo pri vili Tartini.

Slika 5.103: Obrisi območja pSCI.

5.104 Med Kobaridom in Tolminom: travišča

Nejc JOGAN

5.104.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Na tem območju so razmeroma obsežne strnjene travniške površine nizinskih ekstenzivno gojenih travnikov, ki jih večinoma še trajnostno vzdržujejo s košnjo ali pašo in so zato vrstno bogate, njihova vrstna sestava pa je bolj ali manj naravna, kolikor so travišča v nizinskih predelih Slovenije sploh naravna.

5.104.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6510	B	B	B	B	/	1

- 1) Izbira območij za ohranjanje EU_6510 v Sloveniji je zelo težavna naloga, saj je ta habitatni tip še razmeroma razširjen tudi v sicer intenzivneje kmetijsko izkoriščani kulturni krajini. Območje travišč med Kobaridom in Tolminom je tako le eno od večjih dobro ohranjenih in strnjjenih območij tega habitatnega tipa, zelo težko pa bi zanj rekli, da je najbolje ohranjeno ali tudi eno od najbolje ohranjenih, saj je situacija na terenu v zvezi s tem habitatnim tipom razmeroma slabo poznana, spremembe pa zaradi spreminjanja kmetijske prakse ali opuščanja hitre.

5.104.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6510	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	da	da	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča, intenzifikacija!
	102	košnja	A	+	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	ON	ne	da	ON - ocena ni mogoča
	120	gnojenje	A	-	100*	da	ne	* občasno
	140	paša	B	+	15	da	ne	
	141	opuščanje paše	B	-	ON			ON - ocena ni mogoča
	150	komasacije ipd.	A	-	ON			potencialno
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	A	-	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča
952	evtrofikacija	B	-	ON	da	ne	zaradi gnojenja	

5.104.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Naravovarstvena obravnava tega habitatnega tipa (ekstenzivno gojeni travniki) na območju Slovenije je zelo problematična, saj je še razmeroma razširjen in v človeški zavesti nima visoke naravovarstvene vrednosti. Nadalje (in v povezavi s tem) intenzifikacija izrabe »travinja« z več gnojenja in z dosejevanjem ter s pogostejšo košnjo ne velja za naravovarstveno sporno dejavnost, po drugi strani pa splošna človeška percepcija »lepega« (in zatorej »ohranjanja vrednega«) travnika ne seže kaj dosti dlje od množičnega uspevanja ivanjščic med travami. Na oblikovanju človeške zavesti o tem, kaj so v resnici vrstno bogati in lepi travniki, bo torej potrebno narediti še največ, to pa v še večji meri velja za oblikovanje pravilnega odnosa do tega in takih habitatnih tipov s strani istih, ki jih kmetijsko izkoriščajo.

5.104.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Kot polnaravni habitatni tip ekstenzivno gojeni travniki potrebujejo za svoje ohranjanje trajno človekovo aktivnost v obliki košnje dvakrat letno. Ob tem je za ohranjanje vrstnega bogastva pomembno, da prva košnja ne prehiteva semenske zrelosti večine travniških rastlin, čas druge košnje pa je manj pomemben. Dopustno je kvečjemu zmerno gnojenje na vsakih nekaj let, vsekakor pa je popolnoma nedopustno kakršnokoli dosejevanje s semenskimi mešanicami. V primeru potrebe po ozelenitvi ogolelih površin se lahko uporablja le seneni drobir, ki ostane po prvi košnji. Za ohranjanje vrstne pestrosti je pomembno, da se seno posuši na travnikih in se ga šele suhega odstrani, baliranje svežega sena je nedopustno. Sprejemljiva je tudi občasna neintenzivna paša.

5.104.6 Ocena zanesljivosti virov

Ogled na terenu 2004, vendar je omejitev območja navzgor in navzdol po dolini arbitrarna.

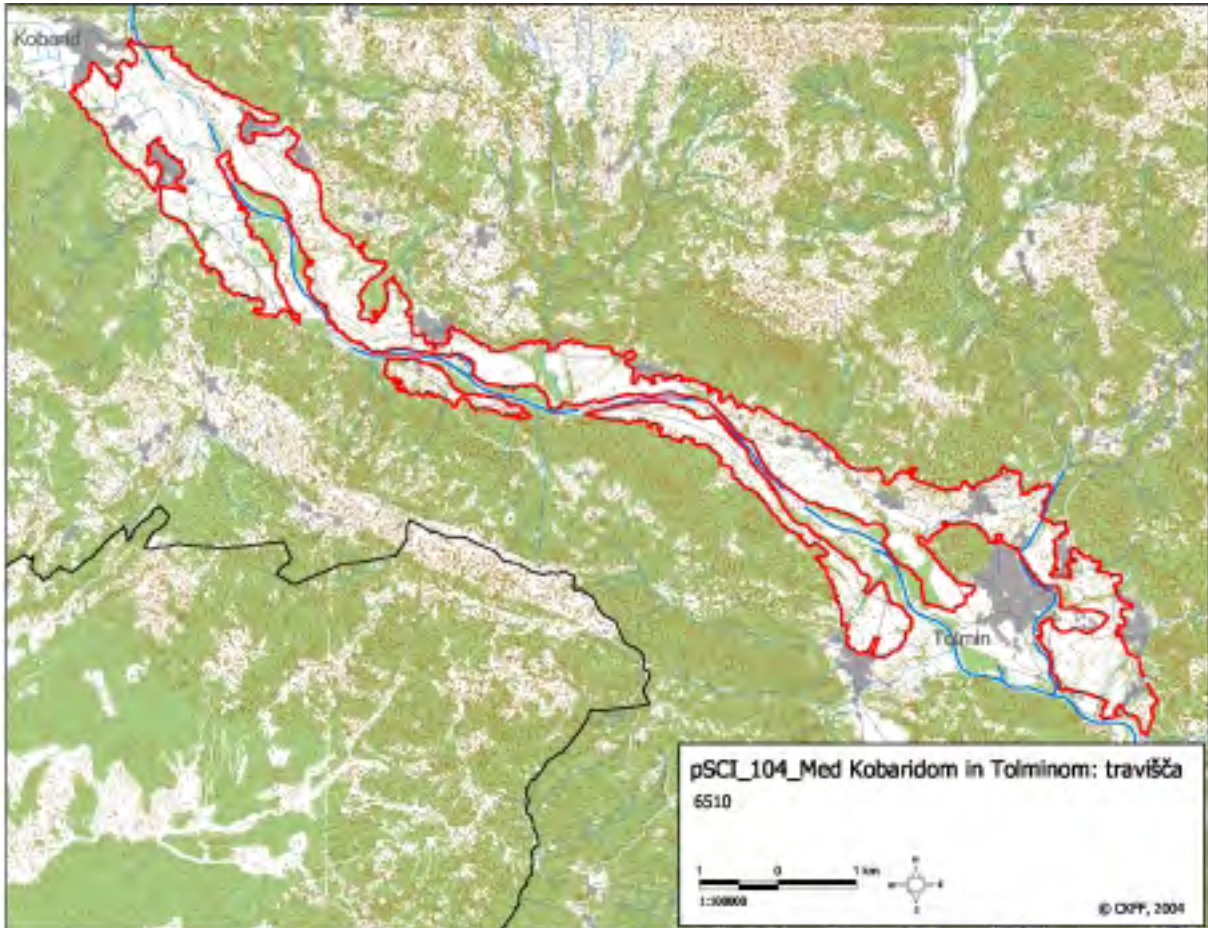
5.104.7 Dodatni viri

/

5.104.8 Geografski oris območja

Območje obsega velik kompleks travišč med Kobaridom na severozahodu in Tolminom na jugovzhodu, severovzhodno in jugozahodno pa je območje omejeno z robom gozda pri dnu strmih pobočij. Iz območja so izključena tudi prodiščna območja neposredno ob reki Soči.

Slika 5.104: Obris območja pSCI.

5.105 Med Otlico in Colom: travišča in skalne razpoke

Mitja KALIGARIČ

5.105.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Izredno pomembno območje južnega roba Trnovskega gozda, ki je poleg kvalifikacijskih habitatnih tipov izjemno pomembno iz biogeografskega (mešanje geoelementov od alpskih, dinarskih, srednjeevropskih do mediteranskih), krajinskega (rob!), klimatskega, geomorfološkega in biodiverzitetnega (velika pestrost rastlinskih in živalskih vrst) vidika. Območje sledi negozdnemu pasu med Trnovsko planoto in robom, od koder se strmo spusti v Vipavsko dolino. Obsega nekaj pomembnih vrhov (Sinji vrh, Otlški maj, pogorje Čavna z Veverico, Kuccljem...), nekaj gozdov, predvsem pa travišča in skalovje.

5.105.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
62A0	A	B	A	A	DRED	1
8210	A	A	A	A	DRED	1

1) Fitogeografski pomen zaradi velikega mešanja geoelementov. Endemiti.

5.105.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
62A0	100	obdelovanje zemlje	C	-	3	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	50	da	ne	
	102	košnja	B	+	30	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	10	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	2	da	ne	
	140	paša	C	+	10	da	ne	
	141	opuščanje paše	A	-	40	da	ne	
	171	paša drobnice	C	+	5	da	ne	
	180	požiganje	B	+	2	da	ne	občasni požari
	251	nabiranje rastlin na znanih florističnih lokalitetah	C	-	10	da	ne	
8210	400	urbanizacija, poseljevanje	C	-	1	da	ne	
	624	planinarjenje, plezanje, jamarstvo	C	0	1	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	1	da	ne	
	709	druge in mešane oblike onesnaževanja	C	-	1	da	ne	

5.105.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Ekstenzivna raba suhih travišč in prepoved poseganja v skalovje, ki je naravni habitatni tip. Ekstenzivna raba travišč obsega ekstenzivno košnjo brez gnojenja na tradicionalnih travnikih dvakrat letno. Na skalnatih predelih predvidevamo zelo ekstenzivno pašo drobnice (ne goveda, kot je primer zahodno od Kucclja!). Samega Kucclja zaradi izredne pomembnosti in ranljivosti ne smemo prepustiti tveganju, ki ga lahko prinese paša, ampak je za majhno območje vrha Kucclja potrebno organizirati naravovarstveno upravljanje v obliki čiščenja vseh netravnških vrst, predvsem lesnih. Skalovje naj se prepusti naravnim procesom, čezenj naj se ne speljuje novih poti.

5.105.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba naj obsega ekstenzivno pašo ovac in goveda (travniki). Za to obstaja primerno zaledje v vaseh med Colom in Otlico. Subvencije naj omogočajo revitalizacijo živinoreje in trženje zdravih lokalnih produktov (mlečnih izdelkov, mesa). Razvija naj se planinski turizem, rekreacija, pohodništvo, turizem na kmetijah. Na Čavnu in Kuclju naj se ne izgrajuje več nobena infrastruktura, niti objekti. Zaradi redkih rastlinskih vrst (rebrinčevolistna hladnikija *Hladnikia pastinacifolia*, kernerjev mleček *Euphorbia triflora* ssp. *keneri*, primorska košeničica *Genista holopetala*, volnatodlakava smiljka *Cerastium decalvans*, itd.) je potrebno še toliko bolj voditi pravilno gospodarjenje na habitatnih tipih v katerih uspevajo.

5.105.6 Ocena zanesljivosti virov

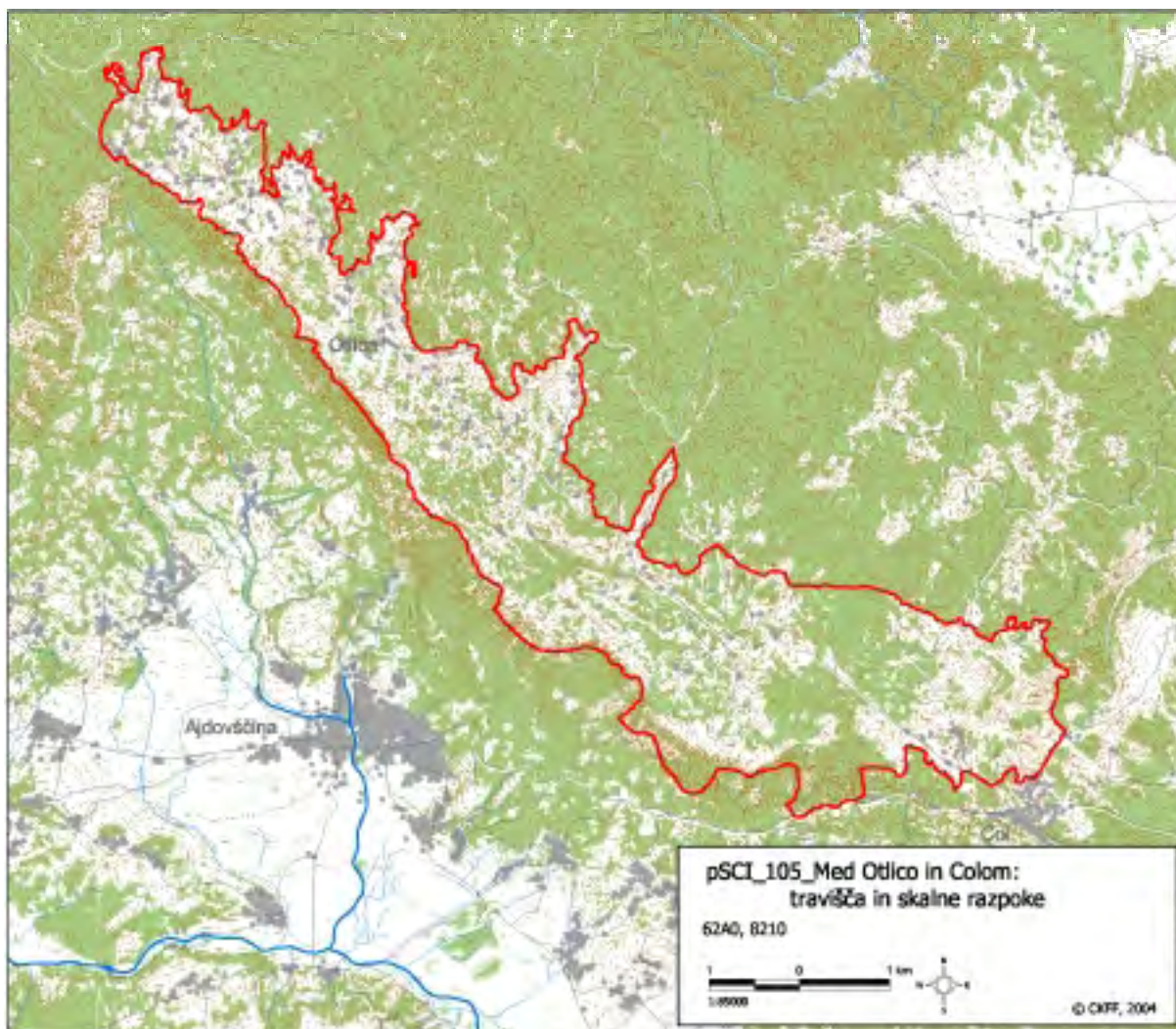
Območje je zaradi izjemno zanimive flore (endemiti...) pogosto botanično obiskano in zelo dobro poznano.

5.105.7 Dodatni viri

Wraber, T., 1990. Čaven, ein botanisch berühmter Berg in Slowenien. Carinthia II, Klagenfurt 180(100): 195-210.

5.105.8 Geografski oris območja

Območje sledi pasu travišč in skalovij na določeni nadmorski višini med bukovim gozdom Trnovske planote in robom Vipavske doline, kjer se začnejo termofilni hrastovi in črnogabrovi gozdovi.

Slika 5.105: Obris območja pSCI.

5.106 Med Pacugom in Fieso: klif

Mitja KALIGARIČ

5.106.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Klif med Pacugom in Fieso je znan po velikih kosih turbidnega apnenca na obali, zaradi velikega skalovja pa daje videz divje, eksotične obale. Je naravni habitat, kar je posebna vrednota v urbanizirani in tisočletja bolj ali manj kultivirani obali slovenske Istre, zato je ohranjanje klifov, tudi tega, prioriteta.

5.106.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
1210	D	C	B	B	/	
1240	C	A	A	A	/	

5.106.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
1240	501	steze, poti, kolovozi	A	-	2	da	ne	
	622	sprehajanje, pohodništvo, jeza in kolesarstvo	C	-	1	da	ne	
	870	nasipi, umetne plaže,... splošno	B	-	2	da	ne	
	900	erozija	C	0	80	da	ne	
	942	plazovi	C	0	50	da	ne	
	943	posedanje, zdrs pobočja	C	0	20	da	ne	

5.106.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Edina varstvena usmeritev bi bila, da se območje popolnoma prepusti naravnim silam. Čez klife v tem pSCI območju ne vodi nobena pot in tako mora tudi ostati. Ovršni del klifa, ki se kruši (približno 1 cm/leto) je potrebno vzeti iz rabe, prepustiti naravi v takem obsegu, kot je označena notranja meja pSCI območja. Najbolj kritičen je spodnji, obmorski del klifa. Prepovedati bi morali vsako izgradnjo kopališke in turistične infrastrukture na obali, dovoliti le kopanje, sončenje, sprehajanje, rekreacijo in premične turistične rekvizite, ne pa npr. betoniranja ipd. Navtični turizem sam ne škoduje klifom, prepovedano pa mora biti urejanje stalnih privezov.

5.106.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Klif je naravna oaza katere trajnostna raba pomeni omejeni (fizično!) dostop, mehki turizem, kot je kopanje, sončenje, sprehodi, rekreacija, učne poti.

5.106.6 Ocena zanesljivosti virov

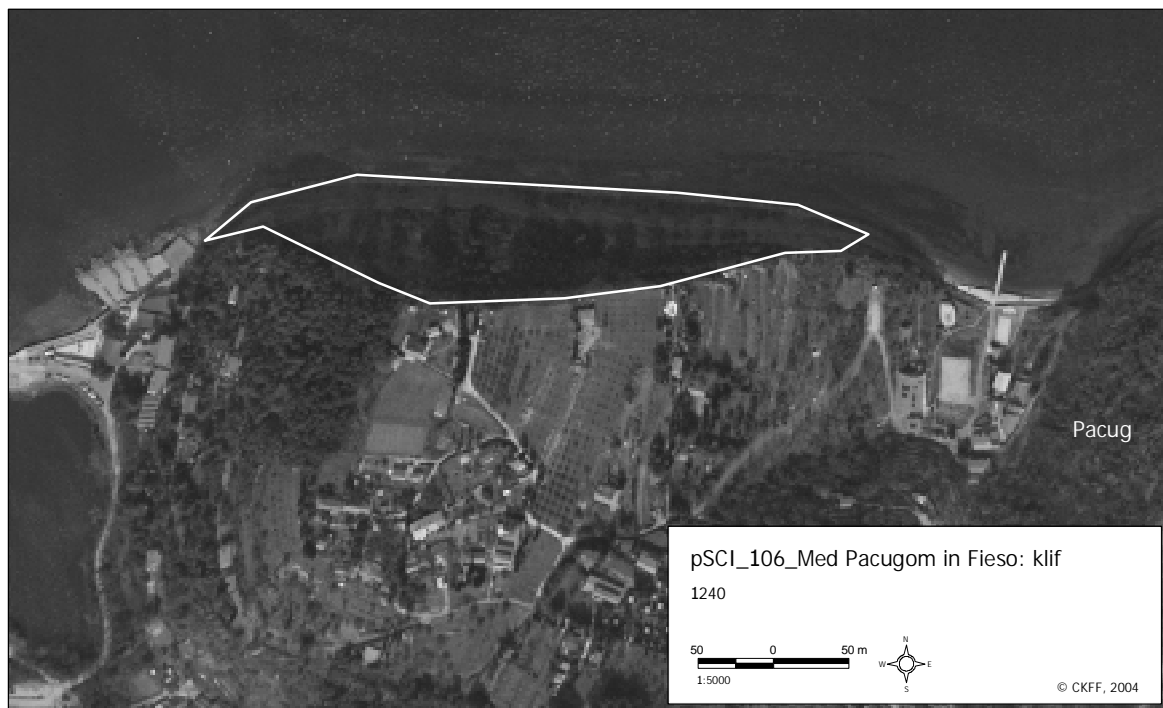
Območje je dobro poznano.

5.106.7 Dodatni viri

/

5.106.8 Geografski oris območja

Območje je označeno na osnovi klifa in ozkega spremljajočega pasu okrog njega ter morske obale. Območje leži ob morju med Pacugom in Fieso.

Slika 5.106: Obrisi območja pSCI.

5.107 Med Strunjanom in Pacugom: klif

Mitja KALIGARIČ

5.107.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Poleg tega, da je klif kvalifikacijski habitatni tip, je pomemben še s krajinskega, estetskega in identifikacijskega vidika: vedute slovenske obale iz turistično razvijajočega se Strunjana si ne moremo predstavljati brez neporaslega, divjega klifa. Ta naravni habitatni tip med morjem in močno urbanizirano kulturno krajino Slovenske Istre med Strunjanom in Piranom je torej dragocena naravna vrednota.

5.107.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
1210	D	B	B	B	/	
1240	C	A	B	B	/	

5.107.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
1240	100	obdelovanje zemlje	B	-	50	ne	da	
	302	odvzem materiala z obale	B	-	5	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	A	-	2	da	ne	
	600	strukture namenjene turizmu in preživljanju prostega časa	B	-	5	da	ne	
	609	druge prostočasne in turistične aktivnosti	C	-	5	da	ne	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	5	da	ne	
	623	uporaba motornih vozil	C	-	2	da	ne	
	870	nasipi, umetne plaže,... splošno	B	-	10	da	ne	potencialno
	871	valobrani, pomoli in zidana obala	B	-	1	da	ne	potencialno
	900	erozija	C	0	100	da	ne	
	942	plazovi	C	0	10	da	ne	
943	posedanje, zdrs pobočja	C	0	10	da	ne		

5.107.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Varstvene usmeritve predvidevajo, kolikor je to mogoče, prepuščanje naravnim procesom, ki oblikujejo klif in obalo pod njim. Človekovo rabo je zato potrebno omejiti na preprečevanje poseganja v klif (odsotnost gradbenih posegov) in omejevanje aktivnosti na obali: brez objektov, novih infrastruktur, le začasni rekviziti za turizem, šport in rekreacijo. Škodljivo je tudi vsako odzemanje materiala z obale ali klifov.

5.107.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba ostane turizem brez dodatnih objektov, sprehajalništvo, rekreacija, obvodni športi.

5.107.6 Ocena zanesljivosti virov

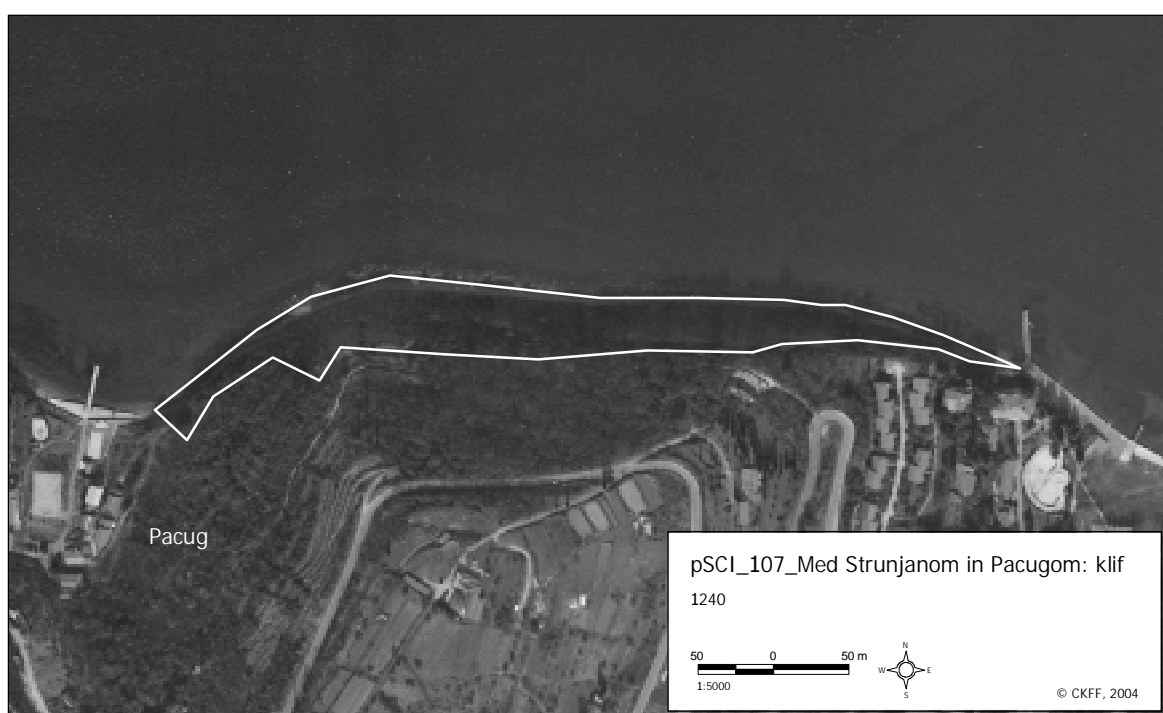
Območje je dobro poznano, zato so viri zanesljivi.

5.107.7 Dodatni viri

/

5.107.8 Geografski oris območja

Območje je dobro prepoznavno zaradi morfologije klifov in obale. Območje leži ob morju med Strunjanom in Pacugom.

Slika 5.107: Obris območja pSCI.

5.108 Medvedce

Mitja KALIGARIČ

5.108.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Gre za umetno akumulacijo, ki pa je v desetletjih zaradi naravnih procesov pridobila veliko naravovarstveno vrednost. V tej utemeljitvi se dotikamo samo enega od habitatnih tipov, oligotrofnih mokrotnih travnikov z modro stožko, ki pomenijo kvalifikacijski habitatni tip. Neproputna oglejena tla z malo nutrientov prispevajo k razvoju travnikov z modro stožko, ki so sicer majhni po obsegu, vendar za ta del Slovenije pomembni, saj so v kmetijsko intenzivirani pokrajini Dravskega polja izolirani. Od redkejših vrst je prisoten tudi močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*).

5.108.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6410	B	B	A	B	/	

5.108.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6410	102	košnja	A	+	10	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	50	ne	da	
	120	gnojenje	A	-	20	da	da	
	623	uporaba motornih vozil	C	-	1	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	C	-	10	da	ne	
	840	poplavljanje	C	+	10	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	20	da	ne	
	952	evtrofikacija	B	-	5	da	ne	

5.108.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Predvsem je pomembno ohranjati trofični in vlažnostni nivo: izključiti vsako gnojenje, dodajanje karbonata in izsuševanje ali poplavljanje območja. Zaželeno je košnja enkrat letno, če ni ekonomskega interesa mora biti košnja utemeljena naravovarstveno. Kositi je potrebno čim kasneje, po možnosti v juliju.

5.108.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba se navezuje na rabo celotnega območja Medvedc. Če bo vzdržala naravovarstvena raba območja, ki vključuje ornitološki turizem, rekreacijo, šport, učne poti itd., potem je v tem sklopu tudi modro stožkovje lahko varovati, saj bo vodni režim ohranjen, interesa po gnojenju ne bo; potrebno bo le zagotoviti košnjo. Če pa bi bilo območje namenjeno kmetijski intenzifikaciji ali urbanizaciji, bi bili napori za ohranitev kvalifikacijskega habitatnega tipa večji: območje bi bilo potrebno vzdrževati s pomočjo natančno naravovarstveno določene in nadzorovane košnje in z vzdrževanjem vodnega režima.

5.108.6 Ocena zanesljivosti virov

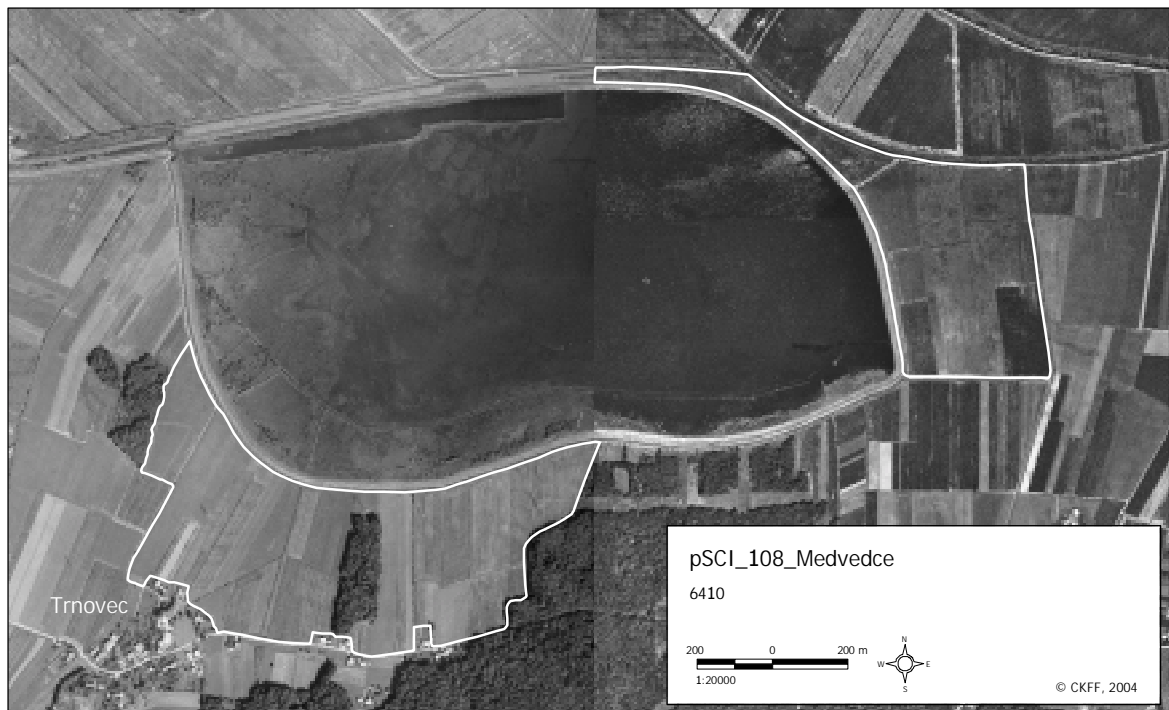
Viri so zanesljivi, ocena temelji na osebnem poznavanju iz zadnjih let.

5.108.7 Dodatni viri

/

5.108.8 Geografski oris območja

Območje ne zajema večjega dela vodne površine, kakor tudi ne drugih oblik obvodne in močvirske vegetacije, ki jih ne pokriva kvalifikacijski habitatni tip. Tako območje v glavnem obsega le modro stožkovje in njegovo vplivno območje. Akumulacija pri vasi Medvedce na Ptujskem polju.

Slika 5.108: Obris območja pSCI.

5.109 Mesnice nad Rakitno

Sonja ŠKORNIK

5.109.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Na tem območju so prisotna lepo ohranjena suha travišča razreda *Festuco-Brometea*, katerih posebnost je, da se v teh sicer razmeroma kontinentalnih suhih traviščih kaže močnejši (sub)mediteranski oz. submediteransko-ilirski vpliv, kar se odraža na njihovem florističnem inventarju. Takšna travišča so v Sloveniji zelo redka in med vrstno najbogatejšimi kontinentalnimi travišči, omejena pa so na višje predele dinarskega in predalpskega območja. Njihova raba je ekstenzivna in sicer kombinirano pašno-košni režim brez dognojevanja.

5.109.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6210*	A	B	A	A	DPRIOR	

5.109.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6210*	100	obdelovanje zemlje	C	-	5	da	da	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	20	da	da	
	102	košnja	B	+	70	da	da	
	120	gnojenje	B	-	25	da	da	
	140	paša	C	+	30	da	da	
	141	opuščanje paše	B	-	20	da	da	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	C	-	15	da	da	
	180	požiganje	C	+	1	da	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, jeza in kolesarstvo	C	-	1	da	da	
950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	15	da	da		

5.109.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Za ohranjanje željenega stanja je potrebno zagotoviti stalno ekstenzivno rabo, to je košnjo mezobrometalnih travnikov enkrat letno, in/ali pašo, ki se v primeru predhodne košnje izvaja v jeseni. To je tradicionalni pašno-košni sistem. Površine se v primeru opuščanja zelo hitro zaraščajo, zato je potrebno redno odstranjevanje mejic in grmovja.

5.109.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Travniki v tipični obliki so se na tem območju ohranili zaradi ustrezne nege, ki jo je potrebno vzdrževati tudi v prihodnje. Del območja se zaradi opuščanja rabe zarašča, zato bi bilo potrebno zagotoviti trajno nego tudi tistih predelov, ki jih lastniki opuščajo. Zaradi plitkih tal intenzifikacija kmetijske rabe ter spreminjanje površin v njive verjetno nista aktualna. Za to območje je perspektivno vzpodbujanje in ohranjanje obstoječe rabe s subvencijami, saj je območje še vedno usmerjeno v živinorejo.

5.109.6 Ocena zanesljivosti virov

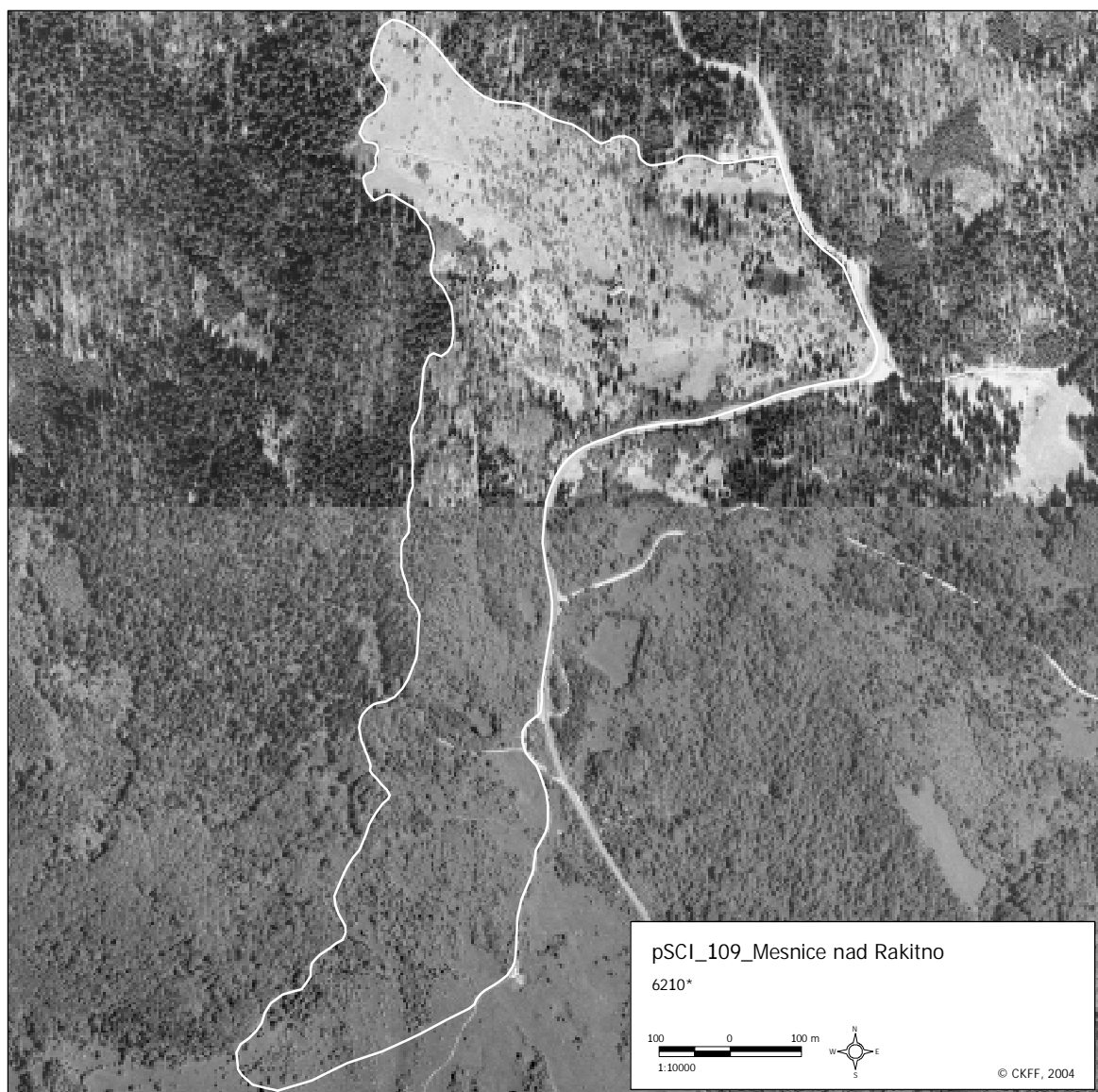
Na območju je potekalo popisovanje travišča v letu 2000 (Kaligarič et al. 2003).

5.109.7 Dodatni viri

Kaligarič, M., A. Seliškar & P. Veen, 2003. Grasslands of Slovenia. Society for Natural History in Slovenia & Royal Dutch Society for Nature Conservation. European Grasslands Report Nr. 5. 86 pp.

5.109.8 Geografski oris območja

Območje obsega suha travišča severovzhodno od Novakov pri Rakitni, med gozdom in cesto, ki povezuje Rakitno in Kamnik pod Krimom.

Slika 5.109: Obris območja pSCI.

5.110 Mislinja

Nejc JOGAN

5.110.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Gornji tok potoka Mislinja od povirja pri Rogli do kraja Mislinja je še eden od razmeroma naravno ohranjenih pohorskih vodotokov, ki imajo ob svojih bregovih tudi dobro ohranjeno zelnato vegetacijo. Ker so na območju Pohorja tla silikatna, je seveda vrstna sestava precej drugačna kot v večjem delu slovenskih Alp. Skozi t.i. Mislinjski graben po vsej dolžini poteka makadamska cesta, ki pa je razmeroma malo prometna, saj nima povezave s turistično najbolj razvitimi deli Pohorja. Območje Mislinjskega grabna je v glavnem gozdno, zato so tudi vplivi kmetijstva na Mislinjo zanemarljivi.

5.110.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3220	B	B	B	B	/	

5.110.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3220	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	10	da	ne	
	220	športni ribolov	B	-	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča
	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	10	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	B	-	100	da	ne	
	602	smučišča	B	-	10	ne	da	Rogla
	608	kampiranje	B	-	10	da	ne	
	620	športi in pristočasne aktivnosti na prostem	B	-	ON	da	da	ON - ocena ni mogoča
	701	onesnaževanje voda	B	-	10	da	ne	
	800	zasipavanje, izsuševanje	B	-	10	da	ne	
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	B	-	50 (GO)	da	ne	GO - groba ocena
	852	sprememba strug tekočih voda	A	-	100	da	ne	
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	A	+	30	da	ne	
943	posedanje, zdrs pobočja	C	-	10	da	ne		

5.110.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Vzdolž celotnega pSCI je potrebno postaviti informativne table na mestih, kjer je obrečna zelnata vegetacija najlepše razvita in najlaže dostopna s potmi, še posebej tam, kjer se pogosto dogajajo različne pristočasne aktivnosti. Z naravovarstvenega stališča je potrebno preučiti plane za posege v strugo Mislinje ter tovrstno poseganje kar se da omejiti na najnujnejša vzdrževalna dela in odpravljanje ogroženosti ceste ali hiš. Posebej je potrebno opremiti povirni del Mislinje na Komisiji, ki je dostopen tudi z Rogle in kjer bi bilo mogoče urediti kratko gozdno učno pot.

5.110.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Večina obrobja območja pSCI je gozdnata. Trajnostna raba gozda, ki vzdružuje njegove funkcije, ni problematična. Problematično bi bilo pretirano in naravovarstveno nenadzorovano reguliranje struge Mislinje, zato je pred kakršnikoli tovrstnim posegom (in tudi pred večjimi posegi v gozd) potrebno naravovarstveno soglasje in nadzor samega izvajanja posega. Ugotoviti je potrebno intenziteto športnega ribolova in njegov morebitni vpliv na habitatni tip.

5.110.6 Ocena zanesljivosti virov

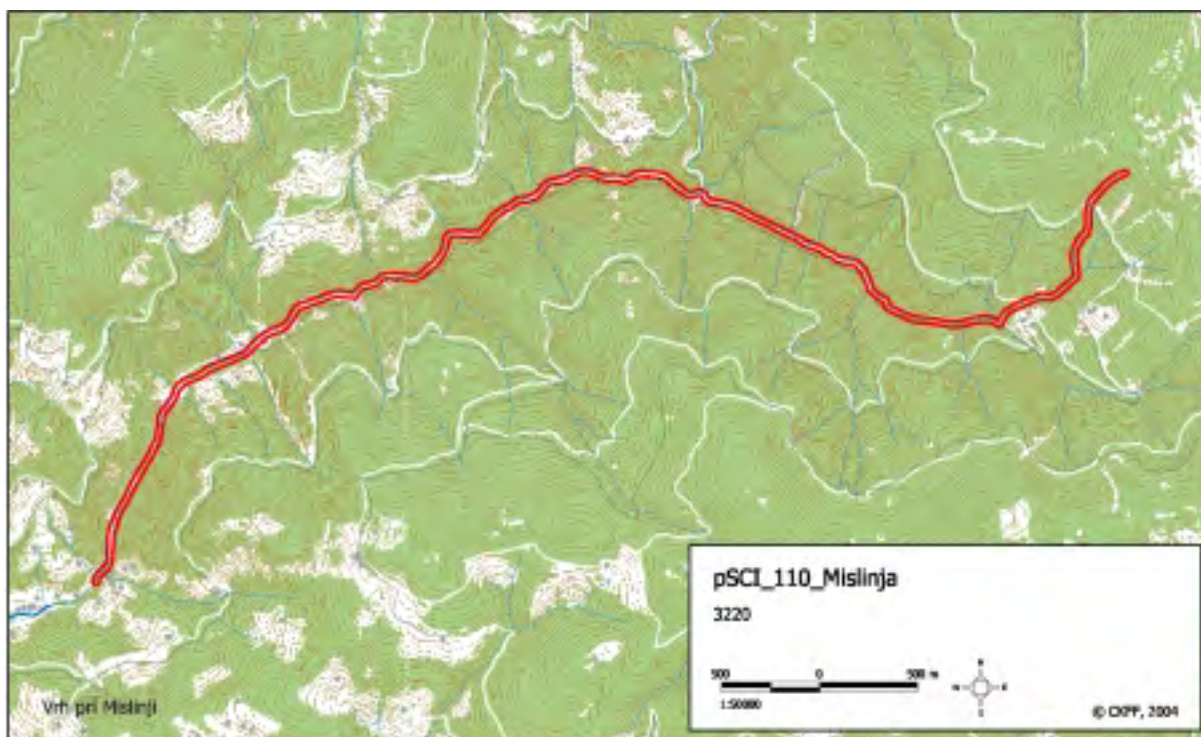
Podatki so dovolj recentni, da določitev območja kot pSCI ni sporna.

5.110.7 Dodatni viri

/

5.110.8 Geografski oris območja

Območje obsega dolino reke/potoka Mislinja od Adama in Hujeka na zahodu do povirja pod Mulejevim vrhom na vzhodu. Nadmorska višina je od 630 do 1350 m.

Slika 5.110: Obrisi območja pSCI.

5.111 Mišja dolina

Andrej MARTINČIČ

5.111.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Mišja dolina se razprostira od Karlovice do Roba pri Velikih Laščah, na nadmorski višini okoli 500 m. Na položnih pobočjih nad cesto pri vaseh Logarji, Kaplanovo, Drkovo in Krkovo so obsežne močvirne površine. V vseh primerih gre za izvire na zgornjem delu pobočij, voda pa se nato razliva navzdol po površini. Podlaga je povsod dolomit, bolj ali manj prekrit s humozno prstjo. Prst je nevtralna do rahlo bazična, z veliko količino kalcija in visoko električno prevodnostjo.

Močvirne površine, ki ležijo med senošetmi in travniki, pripadajo trem habitatnim tipom. Največje površine pokrivajo bazična nizka barja (EU_7230), ki pripadajo soligenemu tipu. Flora obsega večji del minerotrofnih elementov, ki pri nas gradijo nizka barja. Zlasti značilne so močvirna triroglja (*Triglochin palustre*), malocvetna sita (*Eleocharis quinqueflora*), dolgolistna rosika (*Drosera anglica*), *Drosera* × *obovata*, mala mešinka (*Utricularia minor*). Med združbami pokriva največje površine *Schoenetum nigricantis*, na manjših površinah pa so razvite še *Schoenetum ferruginei*, *Caricetum davallianae* in *Eleocharitetum quinqueflorae*. Na dvignjenih, manj mokrih predelih z večjo količino humusa v podlagi je razvit habitatni tip EU_6410. Prehodni pas med obema habitatnima tipoma tvori združba *Schoeno ferruginei-Molinietum*. Habitatni tip EU_7210* z združbo *Cladietum marisci* je razvit samo pri vasi Drkovo, na manjši površini, na strmeh pobočju, kjer se cedi voda.

5.111.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6410	B	C	A	B	DKOMP	
7210*	B	C	B	B	DKOMP	
7230	A	B	B	B	DRED	

5.111.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6410	102	košnja	A	+	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča
	120	gnojenje	C	-	10	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	< 10	da	ne	
	800	zasipavanje, izsuševanje	C	-	< 10	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	B	-	ON	da	ne	ON - ocena ni mogoča: 1
7210*	102	košnja	C	-	10	da	ne	2
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	< 10	da	da	
	810	izsuševanje	C	-	30	da	da	3
7230	810	izsuševanje	C	-	< 5	da	da	
	853	spreminjanje vodostaja	C	-	< 5	da	da	

- 1) Nadaljnji razvoj vegetacije vodi v zaraščanje z lesnimi vrstami. V naravnih pogojih poteka razmeroma počasi, vsak poseg človeka v smeri izsuševanja pa proces zaraščanja pospeši. Vendar je te dejavnosti malo, tako kot tudi gnojenja, ki prav tako pospešuje nadaljnji razvoj.
- 2) Košnja kot destruktivni dejavnik se kaže samo v predelih, kjer habitatni tip meji na travnike, ki jih redno kosijo, vendar je prizadet le ozek obrobni pas.
- 3) Poizkusi izsuševanja so precej intenzivni. Izkopanih je več jarkov, globokih do 1 m, ki odvajajo vodo iz mokrih barjanskih površin. Opazno je tudi njihovo redno vzdrževanje. Kolikšne so spremembe v flori in vegetaciji je težko oceniti, ker trajajo opazovanja le nekaj let. Vsekakor pa lahko predvidevamo, da je s tem pospešen sukcesijski črnikastim (*Schoenus nigricans*) in rjastim sitovcem (*S. ferrugineus*).

5.111.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Zaradi pestrosti habitatnih tipov v pSCI območju vse varstvene usmeritve ne morejo biti enotne. Skupno vsem mora biti popolna prepoved spreminjanja vodnega režima. Dosedanje jarke bi bilo treba prenehati vzdrževati, da se polagoma zarastejo, ali pa zasuti. V habitatnem tipu EU_6410 bi košnja kot varstveni ukrep pred zaraščanjem z lesnimi vrstami morala še naprej obstajati, vendar brez gnojenja. Površine habitatnega tipa EU_7210* in EU_7230 morajo biti popolnoma zaščitene.

5.111.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Predlog trajnostne rabe izhaja in varstvenih usmeritev. V habitatnem tipu EU_6410 vsakoletna košnja brez gnojenja, v drugih dveh ni dovoljena nikakršna raba.

5.111.6 Ocena zanesljivosti virov

Območje pSCI je bilo terensko obdelano v obdobju 1995-2000.

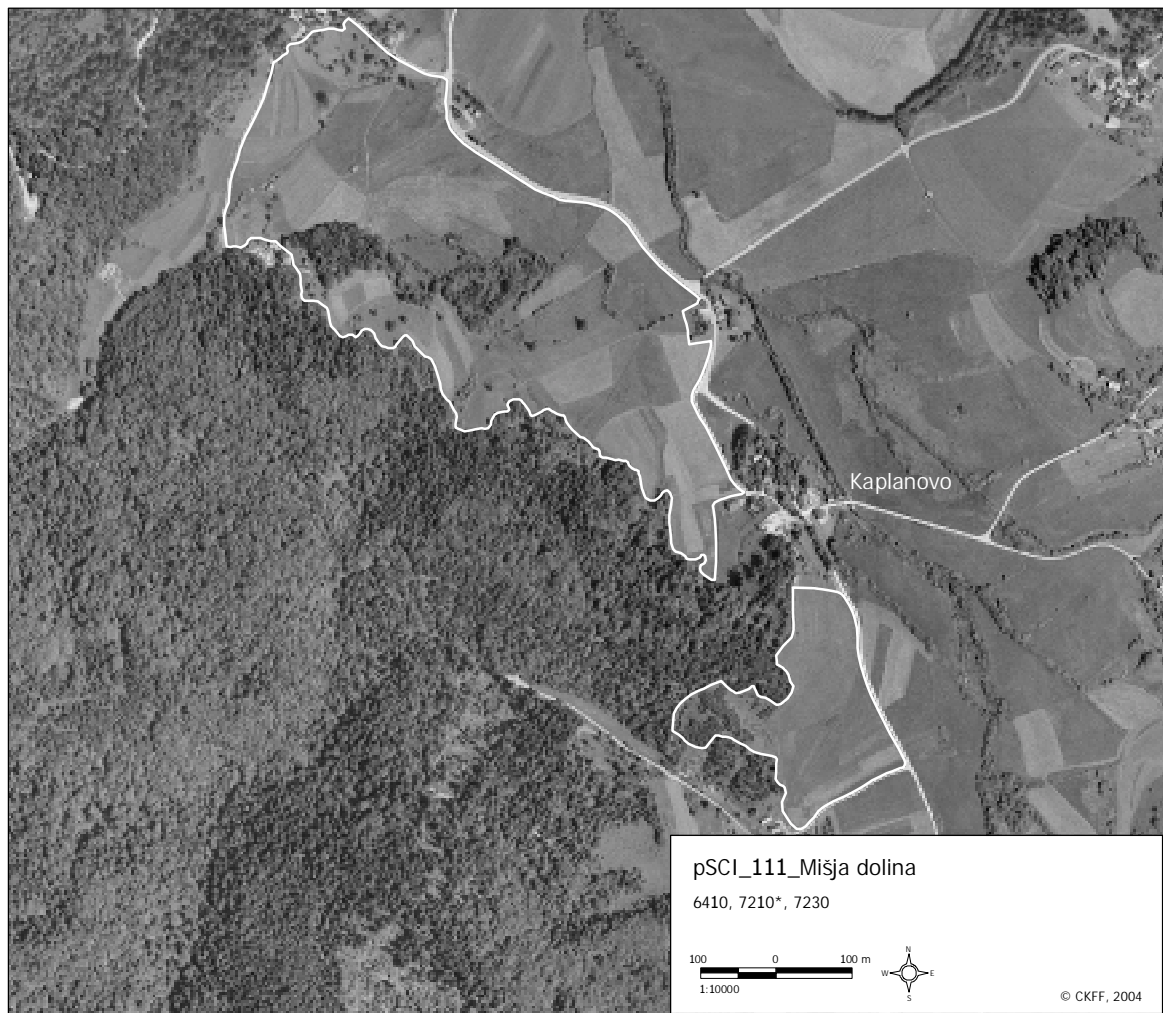
5.111.7 Dodatni viri

- Martinčič, A., 1991. Vegetacijska podoba vrst iz rodu *Schoenus* L. v Sloveniji: I. *Schoenus nigricans* L. Biološki vestnik, Ljubljana 39(3): 27-40.
- Martinčič, A., 2001. Vegetacijska podoba vrste *Schoenus ferrugineus* L. v Sloveniji. Hladnikia, Ljubljana 12/13: 87-105.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1992. Zasnova rajonizacije ekosistemov R Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov R Slovenije). II/1 Nizka barja v Sloveniji. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. 51 str.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1994. Zasnova rajonizacije ekosistemov Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov). II/2 Nizka barja v Sloveniji, Opisi barij. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 63 str.

5.111.8 Geografski oris območja

pSCI območje se razprostira v Mišji dolini blizu Roba pri Velikih Laščah, na pobočjih nad cesto pri vaseh Logarji, Kaplanovo, Krkovo in Drkovo, na nadmorski višini od 500 do 530 m.

Slika 5.111: Obris območja pSCI.

5.112 Mlake

Mitja KALIGARIČ

5.112.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Mlake so zadnji ostanek naravno ohranjene negozdne Vipavske doline. Preostali del je naravna vegetacija (gozd) ali pa kmetijske površine, ki so bile v zadnjih desetletjih iz sonaravne oblike kmetovanja (vlažni travniki, suhi travniki, majhne parcele) spremenjene v intenzivno obliko. Čeprav zaradi naključja (vojaški poligon), pa vendar, imamo ohranjeno vegetacijo različnih tipov od zelo suhega na odsekih apnenca, preko zmerno suhega do vlažnega na flišu do zelo vlažnega (mokrotnega) tipa vegetacije in nazadnje do močvirja. Ves razpon travnikov od najbolj suhih na apnencu do mezofilnih negojenih na flišu lahko uvrstimo v habitatni tip EU_62A0, »mokre« oligotrofne oblike travišč pa ustrezajo habitatnemu tipu EU_6410. Območje je bogato tudi s floro in favno metuljev, ptičev in dvoživk.

5.112.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
62A0	A	B	A	A	/	
6410	A	B	A	A	/	

5.112.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
62A0	100	obdelovanje zemlje	C	-	1	da	ne	
	102	košnja	B	+	40	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	100	ne	da	
	150	komasacije ipd.	C	-	5	da	da	
	161	zasajanje lesnih vrst	C	-	5	da	ne	
6410	100	obdelovanje zemlje	A	-	1	da	ne	
	102	košnja	A	+	40	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	100	ne	da	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	B	-	5	da	da	
	241	nabiranje (zuzelk, plazilcev, dvoživk.....)	B	-	5	da	ne	
	251	nabiranje rastlin na znanih florističnih lokalitetah	B	-	10	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	5	da	ne	
	502	ceste	C	-	100	ne	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	20	da	ne	
	623	uporaba motornih vozil	C	-	10	da	ne	
	730	vojaški manevri	C	-	100	da	ne	
	800	zasipavanje, izsuševanje	A	-	5	da	da	potencialno
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	A	-	5	da	da	potencialno
	890	druge od človeka povzročene spremembe vodnega režima	B	-	5	da	ne	
	920	osuševanje	B	-	20	da	ne	potencialno
950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	10	da	ne		
952	evtrofikacija	B	-	5	da	da		

5.112.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Iz načrtov za to območje je potrebno izločiti razvoj infrastrukture, urbanizacije in intenzifikacije kmetijstva. To območje naj ostane brez njiv, sadovnjakov, v nekakšnem napol »divjem« stanju, ki pa je to le navidez: potrebna je košnja za vse travnike na flišu (EU_62A0), kolikor je to mogoče tudi na apnenčastih gričih, kjer je dodatno potrebno izsekavati grmičevje. Nujno je čimbolj zmanjšati vpliv načrtovane avtoceste na pSCI in morebitni negativni vpliv redno spremljati. Najvišja prioriteta so mokrotni molinietalni travniki z vrstami: ilirski meček (*Gladiolus illyricus*), sibirska perunika (*Iris sibirica*), navadna močvirnica (*Epipactis palustris*), močvirna kukavica (*Orchis palustris*) itd. Preprečiti je potrebno vsako obliko gnojenja in vpeljati odkos biomase enkrat letno, čim kasneje zaradi metuljev. Območja z črnkastim sitovcem (*Schoenus nigricans*) je potrebno izvzeti iz košnje, območja z dominantnim navadnim bičevjem (*H. vulgaris* s. l.) prav tako.

5.112.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je zgolj turizem »mehke« narave: naravoslovni, znanstveni, izobraževalni. Delno še rekreacija, kolikor se le da je potrebno omejiti tudi vojaške aktivnosti, predvsem delovanje motornih vozil in onesnaževanje z vnosom v tla (bencin, olja, svinec ipd.). Kmetijstvo odsvetujemo, kosi naj se zgolj po naravovarstvenih načelih, saj je tako ekstenzivna oblika košnje v rodovitni in kmetijsko razviti Vipavski dolini težko profitabilna, četudi s subvencijami.

5.112.6 Ocena zanesljivosti virov

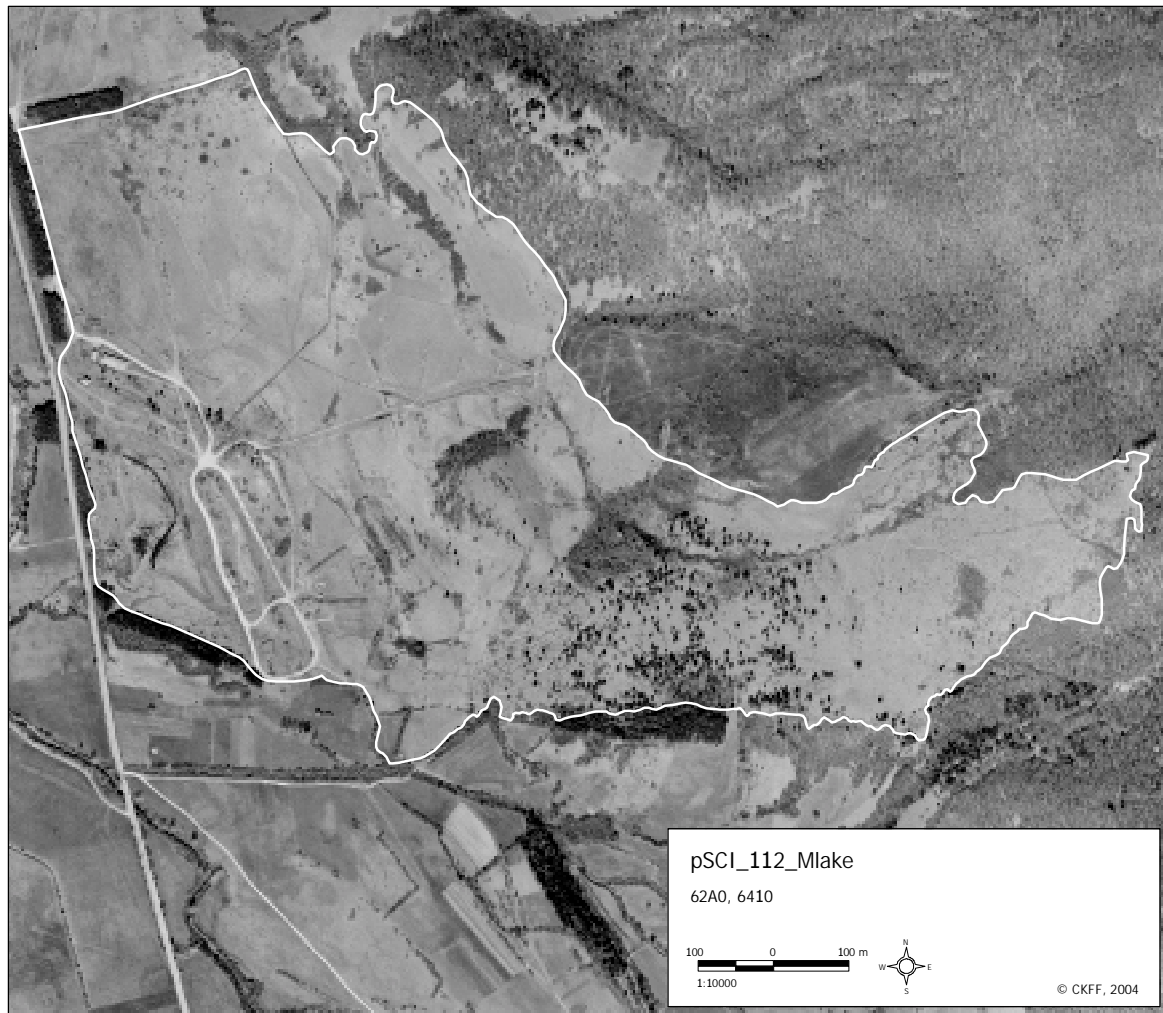
Zaradi predhodnih PVO-jev je območje zelo dobro poznano (Poboljšaj et al. 1997).

5.112.7 Dodatni viri

Poboljšaj, K., N. Budihna, N. Jogan, M. Kotarac, M. Povž, I. Sivec & T. Trilar, 1997. Inventarizacija flore, favne in vegetacije na območju vojaškega poligona Mlake na odseku HC Vipava-Selo. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana. 10 str.

5.112.7 Geografski oris območja

Na zahodni strani ga omejuje cesta Podnanos-Vipava, na vzhodni pa Nanos; severna in južna meja sta začrtani po meji nekdanjega vojaškega poligona.

Slika 5.112: Obris območja pSCI.

5.113 Modrej: melišča

Jurij DOBRAVEC

5.113.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Melišča na prisojnem pobočju nad Modrejem s toploljubno vegetacijo. Melišče (oziroma fragmenti več melišč) je sicer majhno, vendar značilen habitatni tip karbonatnega meliša v sredogorju. Leži na nadmorski višini od 180 do 320 m.

5.113.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
8160*	A	C	A	A	DPRIOR	

5.113.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
8160*	300	izkop peska in proda (gramoza)	B	-	3	da	ne	

5.113.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

- ohranjanje sedanjega stanja;

5.113.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Stanje naj se ne spreminja. Manjši peskokop za lokalne potrebe vasi naj bo pod ustreznim nadzorom.

5.113.6 Ocena zanesljivosti virov

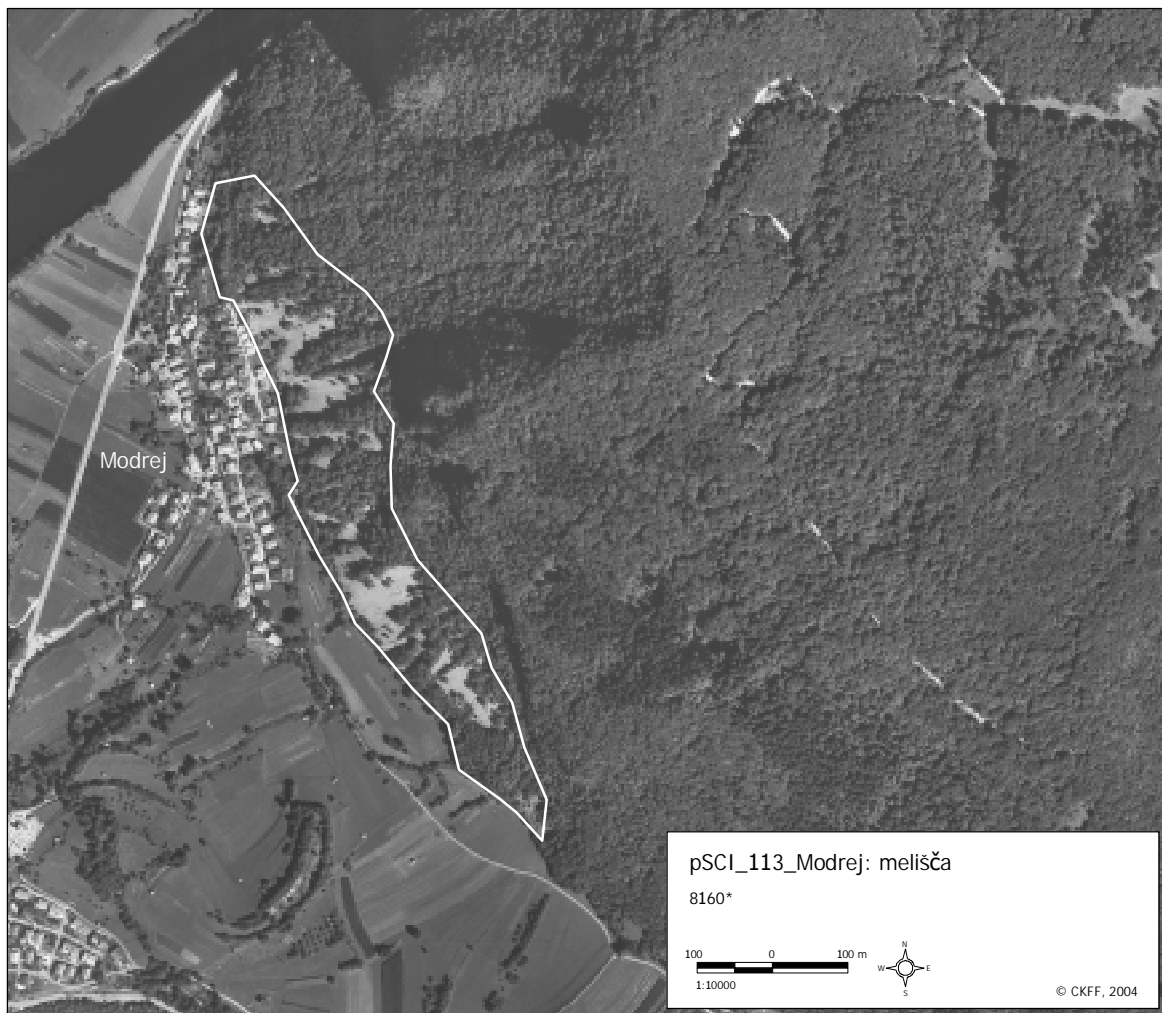
Osebno poznavanje terena.

5.113.7 Dodatni viri

/

5.113.8 Geografski oris območja

Melišča na pobočju nad akumulacijskim jezerom Most na Soči pri vasi Modrej. V celoti dobro vidna predvsem s prečne ceste iz Bače pri Modreju do Modreja.

Slika 5.113: Obris območja pSCI.

5.114 Mrzlica

Branka TRČAK

5.114.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Mrzlica je eden višjih vrhov v Posavskem hribovju. Med negozdnimi habitatnimi tipi prevladujejo travišča iz reda *Festuco-Brometea*, ki so kot rastišča kukavičevk (Orchidaceae) obravnavane kot prednostni habitatni tip. Posamezne površine se zaradi opuščanja košnje in/ali paše zaraščajo.

Mrzlica predstavlja tudi vzhodno mejo razširjenosti navadnega zlatega korena (*Asphodelus albus*) in tržaškega svišča (*Dianthus tergestinus*), prav tako pa tu uspeva redka opojna zlatica (*Ranunculus thora*).

Predlagano pSCI območje se delno prekriva z obstoječim Krajinskim parkom Mrzlica, preostali del pSCI pa leži znotraj širšega območja, predlaganega za zavarovanje. Celotno pSCI območje leži znotraj ekološko pomembnega območja »Posavsko hribovje-severno ostenje-Mrzlica«.

5.114.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6210*	B	C	B	B	DPRIOR	

5.114.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6210*	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	50	da	ne	
	102	košnja	B	+	40	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	5	da	ne	
	120	gnojenje	B	-	10	da	ne	
	140	paša	C	+	5	da	ne	
	141	opuščanje paše	B	-	10	da	ne	
	150	komasacije ipd.	B	-	?	da	ne	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	10	da	ne	
950	razvoj (sukcesija) biocenoze	B	-	40	da	ne		

5.114.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Negozdne površine na obravnavanem območju je potrebno natančno opredeliti po tipologiji habitatnih tipov, in za tiste, ki ustrezajo kriterijem za izbor, predpisati varstvene ukrepe: vzdrževanje s košnjo, nekatere tudi z ekstenzivno pašo. Na območju kvalifikacijskih habitatnih tipov in na vplivnih površinah je potrebno preprečiti vnos hranil (gnojenje) in uporabo pesticidov. V konkretnem primeru, ko so travišča na pobočjih, so takšne površine tiste, ki ležijo nad njimi in se z njih spirajo snovi. Na območju pSCI je tudi planinski dom, ki v takšni obliki na kvalifikacijske habitatne tipe nima negativnega vpliva, lahko pa bi jih imela morebitna gradnja v okolici.

5.114.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Ohranjanje in izboljšanje stanja lahko dosežemo s trajnostno rabo: redna košnja, na določenih območjih tudi ekstenzivna paša, pri čemer je treba v to vključiti kmetije, ki tam že so in jih v okviru SKOP programa tudi subvencionirati.

5.114.6 Ocena zanesljivosti virov

Na delu predlaganega območja so bili leta 2003 natančno skartirani habitatni tipi (Rozman et al. 2004). Podatki o flori v zadnjem času niso bili potrjeni, vendar so zaradi bolj ali manj nespremenjenih razmer še vedno zanesljivi.

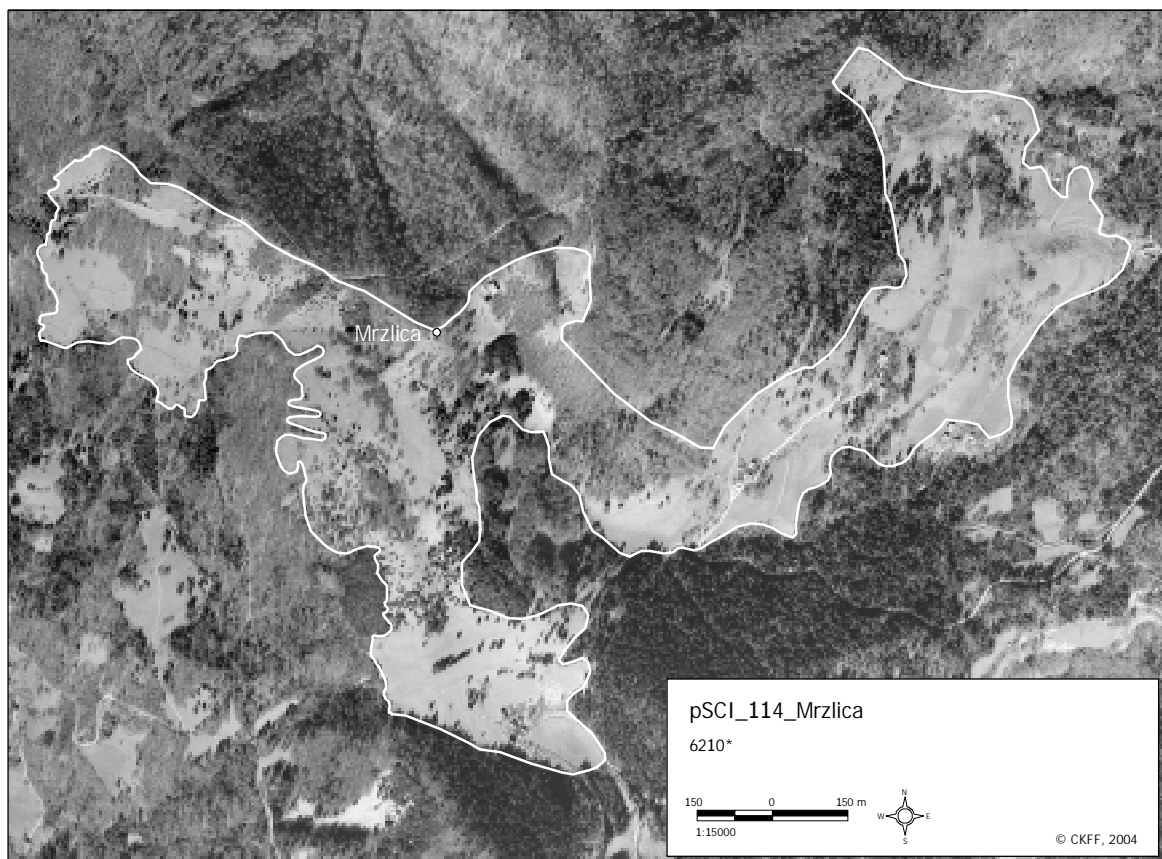
5.114.7 Dodatni viri

Rozman, B., D. Erjavec, V. Grobelnik, M. Jakopič, I. Leskovar, A. Šalamun & B. Trčak, 2004. Izdelava prostorskega načrta razvoja - kartiranje habitatnih tipov za območje občine Trbovlje (poročilo). Naročnik: Občina Trbovlje, Trbovlje. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 32 str.

Wraber, T., 1990. Zlati koren na Mrzlici. Proteus, Ljubljana 52(6): 235-236.

5.114.8 Geografski oris območja

Območje zajema vrh Mrzlice, na zahodu vrh Homič, vzhodni del omejujeta kmetiji Gramadnik in Turnšek, na jugu pa kmetija Ceperlin.

Slika 5.114: Obris območja pSCI.

5.115 Mučka Bistrica-Vud

Tone WRABER

5.115.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ena redkih nekarbonatnih razgaljenih sten v Sloveniji, z dobro razvito vegetacijo skalnih razpok. Redke rastline na amfibolitni podlagi (nenavadni kamnokreč *Saxifraga paradoxa*, veselskyjev slanozor *Silene veselskyi* subsp. *widderi*). Klasično nahajališče za podvrsto veselskyjevega slanozora (*Silene veselskyi* subsp. *widderi*). Nahajališče štajerske latovke (*Poa styriaca*) in travniške preslice (*Equisetum pratense*).

5.115.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
8220	A	C	A	A	/	

5.115.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
8220	502	ceste	C	-	10	da	NR	širitev cest: NR - ni relevantno

Območje pravzaprav ni podvrženo nobenemu pojavu ali dejavnosti. Potencialno je nevarno odstranjevanje ali utrjevanje (betoniranje) skalnih brežin ob širjenju ceste, vendar kaže, da se vsaj nenavadni kamnokreč (*Saxifraga paradoxa*) lahko naseljuje tudi apofitsko, kot se je to zgodilo ob vhodu v opuščene rove bakrovega rudnika na začetku (levi breg) doline potoka Vud.

5.115.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Evidentiranje značilnih rastišč in njihova povezava v smiselno zaokroženo območje/območja ter nadzor nad stanjem. Zagotavljanje obstoja varovanega območja/območij. Ker leži pSCI tik ob cesti, ga je potrebno opemiti z informacijskimi tablami.

5.115.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Naravovarstvena raba in izobraževanje.

5.115.6 Ocena zanesljivosti virov

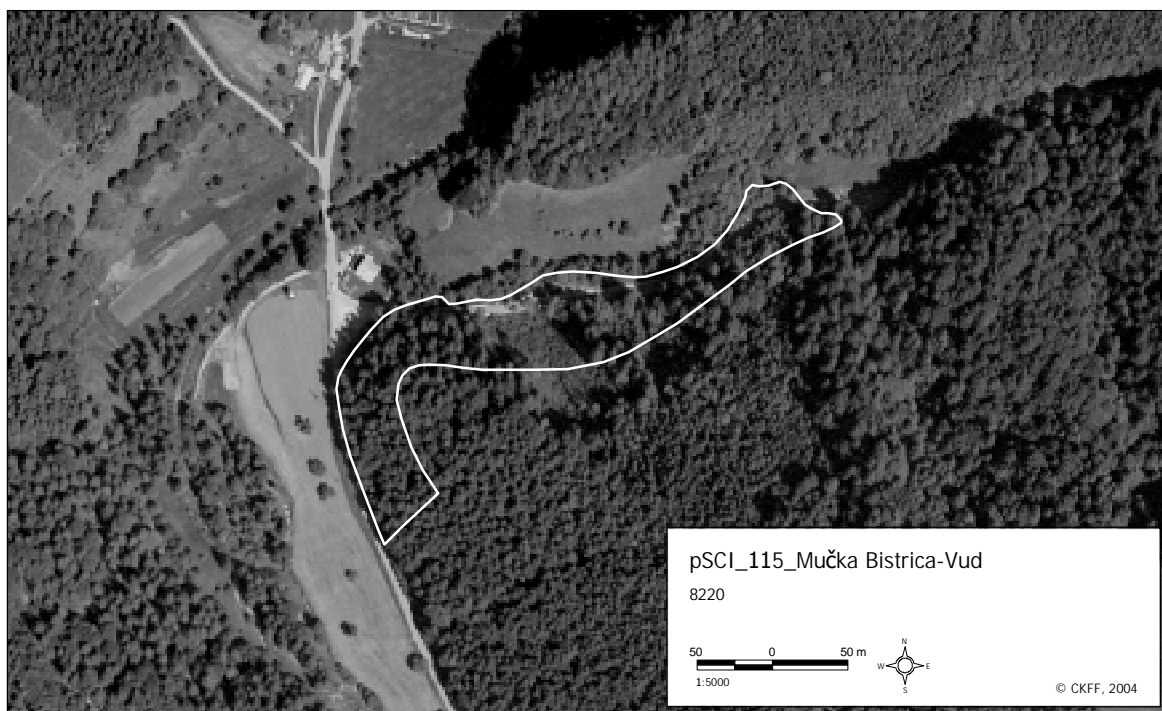
Poznavanje območja ni povsem zadovoljivo, saj je bilo doslej posvečeno predvsem vednosti o obeh »znamenitih« rastlinah (*Saxifraga paradoxa*, *Silene veselskyi* ssp. *widderi*), vendar kljub temu izbira območja ni sporna.

5.115.7 Dodatni viri

- Brath, E., 1948. Historisches und Geographisches über *Saxifraga paradoxa* Sternberg. *Phyton* 1: 63-70.
Kofol-Seliger, A. & T. Wraber, 1979. Nova podvrsta volnate lepnice (*Silene veselskyi* subsp. *widderi* subsp. *nova*) z Dravskega Kozjaka v Sloveniji. *Biološki vestnik, Ljubljana* 27(2): 123-134.
Wraber, T., 1972-73. Nenavadni kamnokreč (*Saxifraga paradoxa*). *Planine ob meji, Maribor*, str. 93-97.

5.115.8 Geografski oris območja

Območje obsega ozek pas ob cesti Muta-državna meja tik pred izlivom potoka Vud v Mučko Bistrico in se v dolžini okrog 250 m nadaljuje v prav tako ozkem pasu ob cesti, ki iz doline Bistrice po dolini Vuda vodi na Sveti Jernej nad Muto ter zajema tudi vhode v nekdanje rudniške rove.

Slika 5.115: Obrisi območja pSCI.

5.116 Mura: poplavni pas reke Mure

Nejc JOGAN

5.116.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Mura je med slovenskimi nižinskimi rekami edina z dobro ohranjenim poplavnim pasom, ki se od vstopa v Slovenijo pri Radgoni do skrajnih vzhodnih odrastkov Slovenije, kjer Mura zapusti naše ozemlje, postopno širi in postaja tudi s stališča biotske pestrosti vse bolj zanimiv. V poplavnem pasu Mure je največja koncentracija razmeroma dobro ohranjenih mrtvic z bogato floro in favno, na Muri pa se, sicer že v okrnjenem obsegu, pojavljajo tudi prodišča z edinstveno floristično strukturo. V mrtvicah so bogato razvite združbe habitatnega tipa EU_3150 »Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez *Magnopotamion* ali *Hydrocharition*«, v plitvinah in na mestih s plitvo počasneje tekočo vodo habitatni tip EU_3260 »Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez *Ranunculion fluitantis* in *Callitricho-Batrachion*«, na prodiščih na mestih, kjer se odlaga finejši peščen ali muljasti material pa habitatni tip EU_3270 »Reke z muljastimi obrežji z združbami zvez *Chenopodium rubri* p.p. in *Bidention* p.p.«, ki je sicer v Sloveniji razvit skoraj izključno fragmentarno in na sekundarnih rastiščih.

5.116.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3150	A	B	A	A	/	
3260	A	A	A	A	/	
3270	A	A	B	A	DRED	primarna rastišča redka!

5.116.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3150	100	obdelovanje zemlje	B	-	100	da	da	
	110	uporaba pesticidov	B	-	100	da	da	
	120	gnojenje	B	-	100	da	da	
	210	gospodarski ribolov	B	-	100	da	ne	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	B	-	20	da	ne	
	502	ceste	B	-	10	da	ne	
	700	onesnaževanje	B	-	100	da	da	
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	B	-	100	da	da	
	830	kanalizacija	B	-	60	da	da	
952	evtrofikacija	B	-	100	da	da		
3260	120	gnojenje	B	-	100	da	da	
	211	ribolov s stalnih stojišč	C	-	20	da	ne	
	620	športi in prostočasne aktivnosti na prostem	B	-	20	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	100	da	da	
	850	splošna sprememba hidrografije	B	-	100	da	da	
	852	sprememba strug tekočih voda	B	-	100	da	da	
	900	erozija	B	-	30	da	da	
952	evtrofikacija	B	-	100	da	da		
3270	110	uporaba pesticidov	B	-	100	da	da	
	120	gnojenje	B	-	100	da	da	
	220	športni ribolov	B	-	20	da	da	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	B	-	30	da	ne	
	421	izpusti komunalnih odplak	B	-	100	da	da	

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3270	701	onesnaževanje voda	A	-	100	da	da	
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	A	-	100	da	ne	
	810	izsuševanje	A	-				
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	A	-	100	da	ne	
	820	odstranjevanje sedimentov (blata, peska...)	A	-	50	da	ne	
	830	kanalizacija	A	-	100	da	da	
	850	splošna sprememba hidrografije	A	-	100	da	da	
	852	sprememba strug tekočih voda	A	-	100	da	da	
	853	spreminjanje vodostaja	A	-/+	100	da	ne	naravna nihanja pozitivna
	870	nasipi, umetne plaže, ... splošno	A	-	100	da	da	
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	A	+	100	da	ne	
	941	poplave	A	+	100	da	da	občasne naravne poplave pozitivne
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	A	-	100	da	ne	
	952	eutrofikacija	B	-	100	da	da	
	954	invazija rastlinske ali živalske vrste	A	-	100	da	da	
971	kompeticija	A	-	100	da	ne		

5.116.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Za ohranjanje celotnega kompleksa naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov na poplavnem območju Mure je ključno ohranjanje naravne rečne dinamike. Nadaljnje zoževanje poplavnega pasu s premikanjem protipoplavnih nasipov bliže strugi je popolnoma nedopustno, prav tako odvzemanje proda in peska iz struge ali brega tik ob strugi. Manjše odvzemanje sedimentov na obrobni delih poplavnega pasu (torej bliže nasipom), ki bi z natančnim načrtovanjem lahko ponazarjalo naravno dinamiko nastajanja mrtvic, pa je lahko dovoljeno oz. celo zaželeno. Nikakor pa se tako izkoriščanje ne sme preleviti v velikopovršinske industrijske odkope, saj je bistvena primerljivost posegov z naravnimi procesi (rečna erozija, najedanje novih strug v nekdanjih prodiščih itd.).

Poskrbeti je potrebno tudi za sonaravno rabo zaledja pSCI, s katerega se stekajo površinske vode in s tem prispevajo k zastrupljanju s pesticidi in eutrofikaciji obrečnih rastišč zaradi spiranja gnojil.

Prav tako je pomembno omejevanje hitrega razširjanja tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst, preprečiti pa je potrebno tudi stihijsko ribiško gospodarjenje z vodami, katerega glavni cilj je bil doslej komercialni (»športni«) ribolov.

5.116.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba bi bila tista, ki je primerljiva z naravno rečno dinamiko. Manjše mehanske motnje na območju poplavnega pasu, ki jih povzročajo obiskovanje, neintenzivno športno ribištvo, sprehajanje, ježa, celo vožnja z motornimi vozili in malopovršinski odvzem peska in proda, so neproblematične, vse dokler ne povzročajo motenj, večjih od naravnih, in dokler njihov vpliv ni preveč lokaliziran in dolgotrajen. Tudi trajnostno (brez pesticidov, z malo dognjojevanja, na majhnih parcelah) obdelovanje parcel, ki temu namenu služijo že zdaj, ni problematično, vse dokler se dovoljuje naravno poplavljanje in zastajanje vode po poplavih.

Bistveno je osveščanje prebivalstva Pomurja (in širšega zaledja) o pomenu ohranjanja poplavnega pasu Mure. Na celotnem območju je potrebno poskrbeti za informacijske table, opremiti učne poti itd.

5.116.6 Ocena zanesljivosti virov

Za območje pSCI je bilo na voljo veliko recentnih podatkov.

5.116.7 Dodatni viri

- Accetto, M., 1973. Prispevek k poznavanju razširjenosti vrste *Gagea spathacea* v Sloveniji. Biološki vestnik, Ljubljana 21(2): 111-115.
- Accetto, M., 1986. *Gagea spathacea* v Sloveniji. Biološki vestnik, Ljubljana 34(1): 125-126.
- Accetto, M., 1988. New Localities of the Species Characteristic of Moist Forests of Oak and Hornbeam (*Pseudostellaria europaea*, *Gagea spathacea*, *Omphalodes scorpioides*) in Slovenia. Biološki vestnik, Ljubljana 36(3): 127-130.
- Babij, V. & N. Jogan, 2001. *Riccioarpus natans* (L.) Corda - novoodkrita vrsta jetrenjaka v flori Slovenije. Natura Sloveniae, Ljubljana 3(1): 43-48.
- Jež, M. & P. Skoberne, 1986. Botanične zanimivosti mrtvic ob Muri. Proteus, Ljubljana 48(7): 225-249.
- Jogan, N., 1993. Zanimivosti pomladanske flore Prlekije. Proteus, Ljubljana 55(6): 211-214.
- Jogan, N., Š. Baebler & U. Sitar, 1990. Poročilo z raziskovalnega tabora »Mura 1989«. Heureka, Ljubljana 4(2): 2-8.
- Skoberne, P. & S. Peterlin (ured.), 1988. Inventar najpomembnejše naravne dediščine Slovenije, 1. del: vzhodna Slovenija. Zavod SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, Ljubljana. 436 str.
- Šostarič, M., 1965. Logarica v Podravju in Pomurju. Varstvo narave, Ljubljana 4: 123.
- Wraber, T. & P. Skoberne, 1989. Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave, Ljubljana 14/15: 1-429.

5.116.8 Geografski oris območja

Območje obsega poplavni pas Mure od črte Šratovci-Murski Petrovci, kjer tudi levi breg Mure že leži v Sloveniji do izliva reke Krke na tromeji Slovenija-Madžarska-Hrvaška s kratko prekinitvijo pri Hotizi, kjer leži poplavni del na ozemlju Hrvaške.

Slika 5.116: Obris območja pSCI.

5.117 Nadiža: prodišča

Nejc JOGAN

5.117.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Prodišča Nadiže so ena od najlepše ohranjenih prodišč predalpskih rek v Sloveniji, ki pa jih je v zadnjih letih močno prizadelo intenzivno izkopavanje proda, kar bo potrebno v bodoče preprečiti. Večina prodnatega materiala izvira z južnih ostenij grebena Kobariškega Stola, nekaj pa ga prinesejo tudi desni pritoki (Namlin, Legrada) iz Benečije. Z dobro ohranjeno rečno dinamiko je omogočena sukcesija različnih faz pionirskih prodiščnih združb, med drugim le na prodiščih Nadiže in Soče uspeva Berinijev jajčar (Wraber & Skoberne 1989).

5.117.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3220	A	A	A	A	/	
3240	A	B	A	A	/	

5.117.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3220	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	20	ne	da	intenzifikacija
	102	košnja	B	+	20	ne	da	
	110	uporaba pesticidov	B	-	10	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	20	ne	da	
	140	paša	A	-	20	da?	da	
	171	paša drobnice	B	-	10	ne	da	
	220	športni ribolov	B	-	100	da	ne	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	50	da	ne	
	302	odvzem materiala z obale	A	-	50	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	B	-	10	da	da	
	608	kampiranje	B	-	20	da	ne	
	620	športi in priložne aktivnosti na prostem	B	-	20	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	50	da	da	
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	B	-	20	da	ne	
	840	poplavljanje	B	+	100 (GO)	da	ne	GO - groba ocena
	852	sprememba strug tekočih voda	A	-	40	da	ne	
910	naravno zasipavanje z naplavinami	A	+	100	da	ne		
943	posedanje, zdrs pobočja	C	-/+	10	da	ne		
3240	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	20	ne	da	intenzifikacija
	102	košnja	B	+	20	ne	da	
	110	uporaba pesticidov	B	-	10	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	20	ne	da	
	140	paša	A	-	20	da?	da	
	171	paša drobnice	B	-	10	ne	da	
	220	športni ribolov	B	-	100	da	ne	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	10	da	ne	
	302	odvzem materiala z obale	A	-	50	da	ne	
501	steze, poti, kolovozi	B	-	10	da	da		
608	kampiranje	B	-	20	da	ne		

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3240	620	športi in prostočasne aktivnosti na prostem	B	-	20	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	50	da	da	
	811	spreminjanje vodne in obvodne vegetacije z namenom izsuševanja	B	-	20	da	ne	
	840	poplavljanje	B	+	100 (GO)	da	ne	GO - groba ocena
	852	sprememba strug tekočih voda	A	-	40	da	ne	
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	A	+	100	da	ne	
	943	posedanje, zdrs pobočja	C	-/+	10	da	ne	

5.117.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Bistveno za ohranjanje naravnega stanja in naravne rečne dinamike na prodiščih je preprečevanje vseh večjih posegov in poseganj na ta območja. Na celotnem območju je predvsem potrebno popolnoma prepovedati izkoriščanje proda in peska ter kakršnekoli regulacije vodotokov opravljati le z naravovarstvenim soglasjem in ob naravovarstvenem nadzoru. Nadzirati in regulirati je potrebno vpliv športnega ribolova in vlaganja rib, omejiti turistično izrabo prodišč in vsekakor prepovedati komercialno izkoriščanje Nadiže v turistične namene (splavarjenje, organizirana kopališča, širitev prostorov za kampiranje itd.). Na vseh lahko dostopnih delih prodišč je potrebno dostope opremiti z razlagalnimi tablami, bolj obiskana prodišča (divja kopališča ipd.) pa je potrebno opremiti tudi s posodami za odpadke in razločno omejiti območje občutljivega dela prodišč od površin, na katerih je večji obisk dopusten.

5.117.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Z ohranjanjem naravne rečne dinamike se bodo vsi naravovarstveno pomembni habitatni tipi na tem pSCI v celoti ohranjali, oziroma se bo ohranjala dinamična mozaična struktura teh habitatnih tipov. Edina trajnostna raba bi torej lahko bil ne-množični individualni turistični in naravoslovni obisk ter športni ribolov nizke intenzivnosti. Posegi s težko mehanizacijo so popolnoma nedopustni, razen seveda, kadar gre za nujna vzdrževalna dela na infrastrukturi, ko pa je nujno naravovarstveno soglasje k načrtu posega in nato naravovarstveni nadzor nad izvedbo posega.

5.117.6 Ocena zanesljivosti virov

Obisk terena v letu 2003 in 2004.

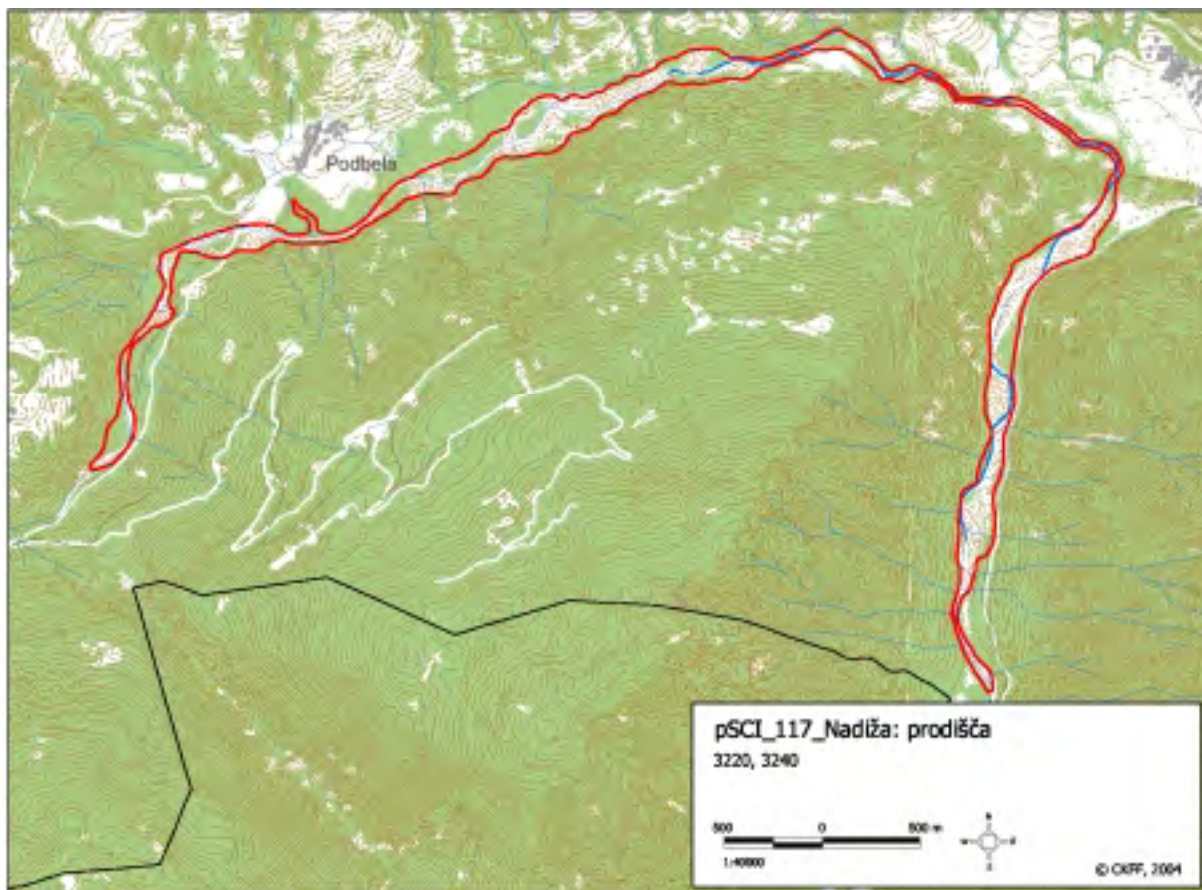
5.117.7 Dodatni viri

Čušin, B., 2003. Floristična in fitogeografska oznaka Breginjskga Kota [Floristic and phytogeographic characteristics of the Breginjski Kot]. Magistrsko delo. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 122 str.

Wraber, T. & P. Skoberne, 1989. Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenek SR Slovenije. Varstvo narave, Ljubljana 14/15: 1-429.

5.117.8 Geografski oris območja

Območje obsega prodišča reke Nadiže in sega na zahod do pod vasjo Logje, na vzhod pa do Robiča in nato dalje vzdolž Nadiže proti jugozahodu skoraj do državne meje.

Slika 5.117: Obris območja pSCI.